

Jesenice, 8. septembra 1972

ZELEZAR — GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA ŽELEZARNE JESENICE

— Ureja redakcijski odbor — Glavni in odgovorni urednik Joža Varl — Rokopisov in fotografij ne vračamo — Naslov: Uredništvo »Zelezara«, združeno podjetje SLOVENSKE ŽELEZARNE Ljubljana — Železarna Jesenice. Telefon int. uredništvo 483, administracija 484 — Tisk CP »Gorenjski tisk«

ZELEZAR

Gradivo za javno razpravo

V današnji številki objavljamo daljše tolmačenje osnutka zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju v SRS in osnutka statuta skupnosti. Člane kolektiva opozarjamo da sestavek skrbno preberejo, da se bodo lahko vključili v javno razpravo v prihodnjem tednu.

TO osnovne organizacije sindikata Železarne

Remonti v mesecu avgustu

Program remontov je bil v mesecu avgustu prilagojen tako, da je zaradi velike odsotnosti vzdrževalcev, oziroma koristenja letnih dopustov, zajel le najnujnejša remonta dela. Skupno z remontom, ki so bili začeti že v mesecu juliju, je bilo programirano petnajst večdnevni in sedemintrideset enodnevni.

Od teh sta bila le dva remonta preložena v mesec september in to remonta Siemens-Martinove peči št. 2 in 3, na sedmih remontih pa bodo remonta dela zaključena v mesecu septembru, čeprav je bilo po programu predvideno, da bodo dela dokončana že v avgustu. Vzrokov zato je več. Najbolj pomembna sta vsekakor pomanjkanje vzdrževalcev in pomanjkanje rezervnih delov potrebnih za remonte. Zaradi tega se posamezni remont vlečejo predolgo, kar nedvomno povečuje stroške remontov, na drugi strani pa zmanjšuje obseg proizvodnje. Remont na SM peči št. 4 je trajal kar 25 dni, predvsem zaradi pomanjkanja delavcev pri Vatrostalni, pa tudi remont na SM peči št. 7 traja že 20 dni, seveda je ta remont po obsežnosti precej večji. Ravno iz tega vzloga sta morala biti remonta na SM peči 3 in 2 prestavljena v me-

sec september. V avgustu pa smo morali zaradi iztrošenosti krpiti tudi SM peči št. 2. Brez dvoma se bo to poznalo na proizvodnji jekla. V avgustu so bili tudi prekoračeni roki enodnevnih remontov na obeh elektropečeh. Tako je trajal remont na ASEA električni peči 33 ur, remont na LECTROMELT električni peči pa 30 ur, normalno trajajo enodnevni remont od 22 do 24 ur.

Izven remonta programa pa so bili v avgustu opravljeni remont šne na desetih strojih v posameznih obratih. Te remonte je narekovala potreba proizvodnje. Skupaj je bilo v mesecu avgustu dokončanih 16 večdnevni in 23 enodnevnih remontov.

V mesecu septembru je po programu zajetih 22 večdnevni in 31 enodnevnih remontov. Po vsej verjetnosti bo uspeh v septembru boljši in ne bo potrebno preveč remontov podaljšati ali prestaviti v mesec oktober.

Menim, da bo za doseganje planskih nalog v proizvodnji potrebno tudi dosledne izvajati remontne programe, tako od strani proizvodnje, kakor tudi od strani vzdrževalcev.

Referent za remonte

Stane Torkar

Nadomestilo osebnega dohodka delovnim invalidom

V sredo, 6. septembra, so zastopniki našega oddelka za socialno zavarovanje in oddelka za obračun osebnega dohodka v Kranju na podružnici Skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja dvignili vso potrebno dokumentacijo za izplačevanje nadomestil osebnega dohodka delovnim invalidom II. in III. kategorije invalidnosti. Ker

je za izplačilo nadomestil za mesec avgust 15. septembra prepoznano, bo naš oddelk za obračun osebnega dohodka izplačal nadomestila za avgust in september skupaj ob izplačilu osebnega dohodka 15. oktobra.

Upamo, da bodo to vest prizadeti invalidi ugodno sprejeli.

Novatorji rešujejo pereče probleme v valjarni 2400

Predsednik komisije za racionalizacije in novatorstvo pri svetu delovne enote valjarn Javornik je skupaj s člani komisije in drugimi pristojnimi in odgovornimi valjarskimi strokovnjaki dobro pripravil 4. redno sejo komisije, ki je bila v petek, dne 1. septembra. Na seji so obravnavali štiri izboljševalne predloge, katere so avtorji izvedli in predložili v oceno in nagraditev.

Na razpis objavljen v enajsti številki Železara, dne 17. marca 1972, z delovno nalogo: »Naprava za žigosanje pločevine s kovinskimi žigi za potrebe valjarne debele pločevine 2400«, so dali odgovore in rešitve avtorji št. 2041 R LJUBOMIR VELKOVSKI in MARJAN BURNIK iz obrata kovačnice, strojnih delavnic Javornik, št. 2045 R MIRO IPAVEC, dninski tehnik VMR iz obrata RTA in FRANCI ZUPANČIČ, vodja oddelka KER z obrata RTA s predlogom št. 2058.

Kljub temu, da so se vsi štirje avtorji zelo potrudili, da uspešno rešijo in odstranijo pereč problem signiranja pločevine v valjarni debele pločevine 2400, jim to v smislu razpisa ni povsem uspelo. Člani komisije so skupaj s šefom delovne enote CIRILOM ODLASKOM, obratovodjem in asistenti valjarne 2400, avtorjem dali ustrezna navodila in pojasnila za najbolj ustrezno rešitev te naloge. Vsi predlagatelji so obljubili, da bodo na tej nalogi še delali in iskali najbolj ustrezne rešitve.

Obratovodstvo valjarne 2400 je komisiji zagotovilo, da bo razpisalo novo nalogo, razpis iz 11. številke Železara pa naj se podaljšuje, dokler novatorji ne najdejo najbolj ustrezne rešitve. Istočasno s signiranjem hladne pločevine na razrezu pa bi bilo potrebno rešiti tudi žigosanje pločevine v vročem stanju na progi sami.

Vodstvo valjarn Javornik vabi še druge iznajditelje in novatorje, da s svojim znanjem in dolgoletnimi valjarskimi in vzdrževalnimi izkušnjami sodelujejo pri reševanju v razpisu nakazane naloge: signiranja in žigosanja vroče in hladne pločevine v valjarni 2400.

CIRIL BURGAR, večkratni uspešni novator, tehnik PMA iz obrata RTA, je s svojo tehnično izboljšavo št. 2059 »Meritev hitrosti pomikanja pločevine skozi normalizirno Custodis peč v valjarni debele pločevine« izpopolnil in dopolnil izboljševalni predlog št. 1925, ki ga je leta 1970, na razpis izvedel dipl. inž.

spodbudno nagraditi. O predlogih bodo razpravljali na eni prihodnjih sej, ko bodo materiali zreli za sejo.

Ponovno vabimo vse šefe DE, obratovodje in asistente skupaj z ostalim vodstvenim kadrom, da skušajo nakazati in objaviti v obliki razpisov vse tehnološke, tehnične in organizacijske probleme, ki kakor koli zavirajo ali negativno vplivajo na nemoten in cenen potek kakovostne proizvodnje.

Izredna solidarnost in enotnost kolektiva

Delovna skupnost Železarne se je izrekla za pomoč poplavljenemu Pomurju

Do zaključka redakcije te številke ŽELEZARJA, so na tajništvu organov samoupravljanja sprejeli 240 zapisnikov s sestankov delovnih skupin, na katerih so obravnavali predlog za pomoč poplavljenim področjem Pomurja ki naj bi znašala 2% čistih osebnih dohodkov. Iz zapisnikov je razvidno, da so se vse delovne skupine izrekle za takšno obliko solidarnostne pomoči, kar dokazuje veliko enotnost kolektiva naše tovarne. Evidenca kaže, da je vprašanje pomoči Pomurju obravnavalo 240 delovnih skupin od 258 kolikor jih je v Železarni, to je 93%. Se nikdar doslej se delovne skupine niso sestale tako polnoštevilno, saj so se v skoraj vseh obratih sestale 100% razen v obratih (javna razprava pa v tem trenutku še ni zaključena): martirani, valjarni profilov, strojnem vzdrževanju, vzdrževanju elektro naprav in upravnih službah (brez TKR, kjer so se sestale 100%).

Delovne skupine so predlog o pomoči Pomurju podprle enoglasno, razen neznatnih izjem, ki jih ni vredno omenjati. Nekateri delovne skupine pa so pri tem imele pripombe, med katerimi so najbolj značilne te:

— Denar, ki ga bomo tako zbrali naj se pravično deli in naj ga dobijo res prizadeti državljani. Denar naj se pošlje čimprej. Zahtevajo kontrolo in poročanje o uporabi.

— Nekateri menijo, da je to bolj moralna kot materialna pomoč. Pripravljene so še pomagati. Nekateri predlagajo, da bi poleg tega dal vsak še po eno dnino, sindikalni organizaciji pa predlagajo, da bi iz svojih sredstev nakazala pomoč Rdečemu križu.

— Posamezne skupine so predlagale, da bi prispevek dali od bruto osebnega dohodka, ali da naj se dajo tudi prispevki od tega dela osebnega dohodka. Smatrajo, da to pomoč ne bi smeli upoštevati pri odmeri davka na dohodek, družba bi se morala odpovedati dajatvam.

— Bolj osamljene pa so bile pripombe, da se je pozno pristopilo k tej akciji, da bi morali pripraviti realen projekt pomoči, da je bil prispevek 10.000 dinarjev iz sklada skupne porabe glede na velikost naše tovarne minimalen, da bi morali biti prispevki zveznih in republiških organov večji, predlagali pa so tudi, da bi Železarna ustvarila stalen fond prav za takšne primere, ker bi tako lahko nudila hitro in bolj učinkovito pomoč.

Moderni čas, s svojim neslutnim in vsestranskim razvojem tehnike in znanosti, je nedvomno vplival na razvoj osebnosti tako v pozitivnem kakor v negativnem smislu. V negativnem smislu predvsem zato, ker se nam nudi vsak dan več tehničnih dobrin in dosežkov, ki bi jih radi imeli tudi sami in ki so nam na eni strani popolnoma ali vsaj zelo zameglili potrebo po ostalih duhovnih dobrinah, na drugi strani pa v mnogih primerih tudi našo razsodnost kaj s svojimi dohodki zmoremo oziroma v kakšnem času zmoremo. Ta razvoj in taka hotenja pa v mnogih od nas pogosto stalo nezadovoljstvo glede višine osebnega dohodka. Pri tem ne mislim na mnogokrat dovolj utemeljene pripombe na račun stalnih podražitev ob relativno počasnejši rasti osebnih dohodkov in na račun še v mnogih primerih neusklajenosti osebnih dohodkov znotraj podjetja ter prevelikih odstopanj v nekaterih izvenproizvodnih sferah. Seveda pa je vse to v človekovi osebnosti poglobilo vrsto drugih negativnih osebnostnih lastnosti — zavist, nevoščljivost, egoizem, stremušstvo, zaprtost samega vase, hlastanje, neučakanost itd. — kar je nedvomno daleč od moralnih kvalitet, ki so bile lastne delavskemu razredu v njegovem razrednem boju med obema vojnoma, partizanom-borcem v NOB in ki naj bi zlahka nile socialistične družbene odnose.

Vsekakor pa hotenje po lepšem in boljšem življenju nosi v sebi tudi mnogo pozitivnih lastnosti, če le-to pogosto boljše delovne rezultate, večjo produktivnost in sploh večjo delovno zavzetost. Žal pa je med nami še mnogo takih, ki bi hoteli imeti večje osebne dohodke in boljši življenjski standard, ne da bi zato vložili v proizvodne rezultate tudi več svojega dela, delovne pripravljenosti in svojega strokovnega znanja. Že mnogokrat v preteklosti je bilo v Železarni poudarjeno, če bi samo za odstotek izboljšali izpolne, ali zmanjšali zastoje, režijske stroške, poslovne stroške itd., itd., bi bili naši delovni in poslovni rezultati toliko in toliko boljši. Seveda bi bilo skrajno krivično, če bi trdili, da v tem pogledu nismo dosegli nobenega napredka, saj smo uspešno uresničili sanacijski program, prebrodili krizna leta in tudi danes dosegamo primerne rezultate. Ravno tako pa bi bili krivični, če bi trdili, da smo naredili vse, da bi v vseh pogledih dosegali optimalne rezultate, oziroma da bi bili naši proizvodni in poslovni rezultati še boljši. V podjetju je še mnogo skritih rezerv. V tem pa je tudi ključ do boljšega dohodka Železarnice in do boljšega osebnega dohodka. Če izključimo še morebitna

Hočemo več, ne da bi vlagali tudi več svojega dela

neskladja v delitvi znotraj podjetja, ki se jih z novim sistemom formiranja in delitve osebnih dohodkov želi kar najbolj zmanjšati in če izključimo decimalno tehtanje težine in pomembnosti mojega in tvojega dela in decimalno primerjanje mojega in tvojega osebnega dohodka, potem je celotni dohodek Železarnice in naš osebni dohodek v naših rokah. Prav tako bomo morali izključiti iz naš samih mnogo v uvodu navedenih negativnih posledic, ki se vraščajo v nas, kot posledice zmaterializiranosti današnjega časa in še bolj naše zmaterializirane miselnosti ter se pričeti tudi zavestno boriti proti temu. Predvsem pa se bomo morali mnogo bolj tako v političnih kot samoupravnih sferah pogovarjati o tem kako z boljšim delom dosegati boljše proizvodne in poslovne rezultate, ter s tem dvigati osebni dohodek in družbeni standard nasploh.

Mnogi bodo v poudarku na boljšem delu videli le večji fizični napor, čeprav bo pri nekaterih tudi to potrebno. Vendar pa je v pojmu »boljše delo« zajetih mnogo elementov, ki bi jih lahko strnili v skupno označbo »boljša delovna kultura«. V tem pa je zajeta naša pripravljenost za delo oziroma način koriščenja prostega časa med eno in drugo izmenjo, ki je namenjen odmoru in našim psihičnim in fizičnim pripravam za naslednji delovni dan. Res ni vseeno, če pridemo na delo nespočiti, ali morda še nekoliko pod vplivom kozarca preveč popitega alkohola, ali če smo prosti časa porabili za resničen počitek, kamor sodi tudi aktivna duhovna in telesna rekreacija. Konec koncev je v tem tudi vprašanje našega zdravja in našega splošnega počutja. Ali če smo velik del prostega časa pregarali na izventovarniškem delu, razumljivo naš prispevek v delovnem času ne more biti tak kakor bi moral biti, če pa je, pa ta ne more trajati dolgo, ker bo prej ko slej našrto naše zdravje. Nedvomno v okvir delovne kulture sodi tudi strokovno poglobljanje, tehnološka disciplina itd., itd.

Najbrž je ob zaključku povsem odveč poudariti to, česar se mnogi sodelavci v delovnem kolektivu zavedajo, ker sicer ne bi dosegali takih rezultatov, da je ključ do tega, da bomo imeli še več in še boljše osebne dohodke v naših rokah. Že od osnovne samoupravne celice navzgor — delovne skupine — bi se morali bolj zavestno zavzemati ne samo za večjo delovno disciplino, temveč za večji delovni učinek, za boljše kakovost dela, za čim boljši izpoln, za nižje proizvodne in poslovne stroške itd. Kajti delovna disciplina je samo eden od elementov višje delovne kulture, ki je pogoj, da bomo imeli še več in da bomo lažje uresničevali tudi naše življenjske cilje. Le z bolj kakovostnim delom nas vseh, bomo lahko imeli še več!

ZA JAVNO RAZPRAVO

Kakšen naj bo zakon in ostali predpisi, ki bodo urejali sistem pokojninskega in invalidskega zavarovanja v SRS

28. junija 1972 je republiška skupščina sprejela onutek zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju v SR Sloveniji in ga dala v javno razpravo.

Predloženi osnutek zakona pomeni enega najpomembnejših zakonov, ki ga republika sprejema na področju socialne politike. To področje je namreč doslej urejala federacija z zveznimi zakoni, z ustavnimi dopolnilji pa je nalogo in odgovornost za urejanje sistema pokojninskega in invalidskega zavarovanja v glavnem prevzela republika, medtem, ko je v pristojnosti federacije ostala le zakonitev temeljnih pravic iz tega zavarovanja.

Predloženi osnutek zakona pomeni realizacijo:

— stališč, ki jih je sprejela leta 1970 na osnovi široke javne razprave skupščina SR Slovenije v temeljnih izhodiščih za revizijo pokojninskega in invalidskega zavarovanja, — ustavnih dopolnil k zvezni in republiški ustavi

— stališč tretje seje konference Zveze komunistov Slovenije o socialnem razlikovanju, ki je še posebej v svojih sklepih določila smer urejanja pokojninskega in invalidskega zavarovanja.

Istočasno z osnutkom zakona, je skupnost pokojninskega in invalidskega zavarovanja v SRS dala v javno razpravo osnutek statuta te skupnosti, s katerim se bolj konkretno urejajo pravice zavarovancev.

Oba osnutka sta za naš kolektiv življenjsko tako važna, da ni le nujno, da bi jih vsak prebral, ampak naj bi čimveč delavcev — zavarovancev sodelovalo pri iskanju čimbolj konkretnih predlogov za izpopolnitev teh osnutkov z namenom, da bosta oba dokumenta v končnem besedilu odraz naših hotenj — naše moči pri oblikovanju zakonskih predpisov.

V nadaljevanju si oglejmo neka glavna značilnosti iz osnutka zakona:

Krog zavarovancev in zavarovanih oseb

Pri krogu zavarovancev so v osnutku zakona v primerjavi s sedanjimi predpisi naslednje spremembe:

a) Pokojninsko invalidsko zavarovanje samostojnih poklicev se danes urejuje s posebnimi pogodbami po osnutku zakona pa z zakonom.

b) Krog zavarovancev se širi s tem, da postanejo zavarovanci tudi kmetje kooperanti in delavci, ki jim delo preneha zaradi tehnoloških ali ekonomskih razlogov.

Tretji del osnutka zakona, kjer so našete »Določbe o pravicah«, vsebuje največ konkretnih pravic zavarovancev.

Pri pogojih za doseg starostne pokojnine ostaja pri določilih temeljnega zakona, kar pomeni da:

— zavarovancu, ki je dopolnil 40 let (oziroma 35 let ženske) zagotavlja polno pokojnino ne glede na starost.

— pravico do starostne pokojnine (nepolne) pa pridobi zavarovanec tudi s 60 leti moški, 55 let ženske, če ima najmanj 20 let delovne dobe ali z 65 let moški oziroma 60 let ženske z najmanj 15 let delovne dobe in potrebno gostoto zaposlitve.

Odmera starostne pokojnine

Pokojninska osnova za zavarovance — delavce je mesečno poprečje osebnih dohodkov, ki jih je zavarovanec s svojim delom dosegel v zadnjih 10 letih zavarovanja, ali v drugih (izbranih) zaporednih desetih letih pred uveljavitvijo starostne pokojnine.

Ker je po že sprejetem temeljnem zakonu določeno, da se lahko uporabi osebni dohodek le od 1.1. 1966, je dovolj jasno, da še 3 leta ne bo 10 letnega poprečja.

Od tu dalje pa sledijo po osnutku slovenskega zakona posebna določila:

V osnutku zakona so predvidene tri variante za izračun pokojninske osnove:

— po I. varianti bi najprej ugotovili:

a) mesečno poprečje osebnega valoriziranega dohodka, izračunanega na podlagi za polni (redni) delovni čas izplačanega osebnega dohodka v obdobju od 1.1. 1966 do rednega polnega leta oziroma polletja pred uveljavitvijo pokojnine (kasneje 10 letno obdobje).

b) ugotoviti poprečni osebni dohodek kvalifikacijske skupine delavcev, v katero spada zavarovanec glede na svoje mesto in izobrazbo, kot se je oblikoval v preteklem letu — dogovorjeni osebni dohodek;

c) pokojninska osnova naj bi bila 70 % ali 80 % dejanskega osebnega dohodka in 30 % ali 20 % dogovorjenega osebnega dohodka.

Starostna pokojnina po tej varianti bi se odmerila v naslednjih odstotkih:

1. za zavarovance s pokojninsko dobo 15 let 35 % pokojninske osnove, za vsako nadaljno dopolnjeno pokojninsko leto pa se poveča za 2 %.

2. za zavarovance s pokojninsko dobo 15 let 40 % pokojninske osnove, za vsako nadaljne dopolnjeno pokoj-

ninsko leto pa se poveča za 3 % do dopolnjenih 20 let, za vsako dopolnjeno leto nad 20 let pa za 2 % pokojninske osnove.

3. najvišja pokojnina znaša 85 % pokojninske osnove, — po II. varianti bi ugotovili:

a) poprečni mesečni znesek valoriziranega osebnega dohodka,

b) skupnost določi za vsako kvalifikacijsko skupino delavcev najvišjo in najnižjo pokojninsko osnovo, upošteva je poprečni osebni dohodek posamezne kvalifikacijske skupine v preteklem letu;

c) če mesečni poprečni znesek (glej točko a I. variante) ni nižji niti višji od najnižje ali najvišje pokojninske osnove (b I. variant) je poprečni mesečni znesek pokojninske osnove. Če je poprečni mesečni znesek nižji od najnižje pokojninske osnove ali višji od najvišje pokojninske osnove, se kot pokojninska osnova vzame najnižja oziroma najvišja pokojninska osnova (b I. variant).

Starostna pokojnina po tej II. varianti se odmerja v istih odstotkih, kot je določeno v I. varianti.

po III. varianti se odmeri pokojnina tako:

a) ugotovi se pokojninska osnova — mesečno poprečje osebnih dohodkov kot po I. in II. varianti;

b) od pokojninske osnove se odmeri pokojnina v odstotku, ki ga določi skupščina skupnosti tako, da znaša poprečje lestvice 85 % od pokojninske osnove pri pokojninski dobi 40 let moški — 35 let ženske. Lestvico odstotkov za posamezna pokojninska leta za izračunavanje pokojnine pa se določi tako, da je odstotek pokojnine manjši pri višji pokojninski osnovi oziroma višji pri nižji pokojninski osnovi, vendar pa razlika ne sme biti manjša od 5 % oziroma višja od 10 %.

Z ozirom na ta določila v osnutku zakona, je skupnost pokojninskega in invalidskega zavarovanja v SRS, v svojem osnutku statuta že podrobneje izdelala predloge kot slede:

— osebni dohodki iz prejšnjih let zavarovanja se valorizirajo po gibanju poprečnih osebnih dohodkov na območju skupnosti. Valorizacija se opravi s preračunavanjem prejšnjih osebnih dohodkov na raven poprečja osebnih dohodkov v predzadnjem koledarskem letu, iz katerega je osebni dohodek vzeta za ugotavljanje pokojninske osnove.

VARIANTA — Valorizacija se opravi s preračunavanjem prejšnjih osebnih dohodkov

(Dalje na 6. strani)

Izvršitev programa skupne in blagovne proizvodnje ter odprave v avgustu 1972

Del. enota	SKUPNA PROIZVODNJA			BLAGOVNA PROIZVODNJA			Odprava
	program	izvršitev	%	program	izvršitev	%	
Plavž	12.870	11.532.7	89.6				
SM jeklarna	27.340	24.817.7	90.8				
El jeklarna	14.880	13.729.7	92.3				
Livarne	145	144.7	99.8	50	80.1	160.2	80.1
Šamotarna	1.630	1.316.	80.7	310	346.9	111.9	346.9
TALILNICE:	56.865	51.540.8	90.6	360	427.-	118.6	427.-
Bluming-štelcel	44.208	41.657.-	94.2	6.292	6.812.2	108.3	6.754.1
Profilarna	1.100	971.3	88.3	1.090	970.7	89.1	1.082.3
Valj. žice	9.800	7.685.1	78.4	3.290	2.461.-	74.8	2.431.5
Lahke proge	2.845	2.889.2	101.6	30	18.6	62.-	18.6
VALJ. BELA:	57.953	53.202.6	91.8	10.702	10.262.5	95.9	10.286.5
Valjarna 2400	8.600	8.847.8	102.9	8.520	8.792.6	103.2	8.244.8
Jeklovlek	1.590	1.453.4	91.4	1.590	1.438.4	90.5	1.421.9
VALJ. JAVORNIK:	10.190	10.301.2	101.1	10.110	10.231.-	101.2	9.666.7
Hladna valj.	2.400	2.339.-	97.5	2.390	2.299.6	96.2	2.324.5
Zičarna	5.110	4.910.5	96.1	3.175	3.181.1	100.2	3.083.6
Žebeljarna	900	987.-	109.7	886	977.4	110.3	948.2
Elektrode	1.100	1.002.7	91.2	1.095	998.4	91.2	1.054.4
PREDEL. OBRATI:	9.510	9.239.2	97.2	7.546	7.456.5	98.8	7.410.7
SKUPAJ:	134.518	124.283.8	92.4	28.718	28.377.-	98.8	27.790.9
Tuja pred. It.	750			750			204.3
Tuja pred. prof.		374.5			374.5		374.5
ŽELEZARNA:	135.268	124.658.3	92.2	29.468	28.751.5	97.6	28.369.7

Planirane proizvodnje za dom je 147 ton, izvršene pa 122.3 tone.

Tudi v mesecu avgustu Železarna ni izpolnila planirane programa skupne in blagovne proizvodnje. Tako je bil dosežen program skupne proizvodnje samo z 92.9 %, blagovne pa z 97.6 %. Tudi v odpravi nismo dosegli operativnega programa, le ta znaša 96.3 %.

Vzrok izpadu proizvodnje je pripisati v glavnem slabemu delu v topilnicah in izpadu proizvodnje v valjarni žice, delno pa pomanjkanju delovne sile (bolezen, dopusti).

Analiza dela po obratih:
TALILNICE: Plavži niso izpolnili operativnega programa zaradi trikratne zadržanosti peči.

Martinarna ni izvršila programirane proizvodnje in to za 2.000 ton manj jekla. Vzrok je v glavnem v podaljšanju remonta SM peči 4, kar je vplivalo na ostale remonte

peči, zaradi tega je bilo obratovanje z manjšimi peči, delno pa tudi zaradi odsotnosti delovne sile (dopusti).

Tudi v elektro jeklarni je bilo izdelano 1.150 ton manj jekla in to v glavnem na račun porušitve oboka zaradi eksplozije na EA peči in okvare cilindra za dvig oboka na EL peči. Te dva izpada znašata okrog 50 ur. Delno pa je tudi vzrok za manjšo proizvodnjo v povečanih mehaniških zastojih in podaljšanih remontih.

VALJARNE BELA: Bluming kot štelcel sta v tem mesecu v skupni proizvodnji pod planom, medtem ko sta blagovna proizvodnja presešla. Tudi odprava je bila zadovoljiva.

Valjarna žice v tem mesecu ni izvršila ne skupne in ne blagovne proizvodnje. Glavni vzrok je okvara ogrevne peči, katera je bila štiri dni v popravilu. Zaradi tega je bilo

izpada v skupni proizvodnji 2.115 ton in v blagovni 830 ton. Občutiti pa je bilo tudi pomanjkanje delovne sile.

V profilarni so imeli stalne težave z redno preskrbo vložka. Krožne škarje za razrez TVT so še vedno ozko grlo, ker nove Bronx škarje še ne obratujejo v redu.

Lahke proge niso izpolnile dimenzijskega in kvalitetnega asortimenta zaradi defekta na visokotlačnem cevovodu, kateri je bil v popravilu od 11. do 30. 8. 1972.

VALJARNE JAVORNIK: Valjarna 2400 je program skupne in blagovne proizvodnje presešla, vendar ni bila dosežena odprava in to zaradi kompletiranja vagonov za naročila izvoza (Essen, Poljska), delno pa zaradi izpada prebranja pločevine iz proste zaloge za servise, delno pa zaradi črne liste.

Tudi jeklovlek ni izvršil programirane proizvodnje in to zaradi pomanjkanja ustreznega dimenzijskega asortimenta (vzrok: okvara cevovoda na lahkkih progah). V brusilnici pa je bilo pomanjkanje delovne sile, izmeček pa je znašal 4.2 %.

PREDELOVALNI OBRATI: V žičarni so imeli večjo odsotnost delovne sile. V hladni valjarni pa so bile težave glede minimalne zaloge HVT in občasnih težav v lužilnici.

Žebeljarna je program skupne proizvodnje dosegla samo v žičnikih, dočim v sekancu in bodeči žici programa ni dosegla zaradi velike odsotnosti delovne sile.

Elektrodni obrat ni izpolnil programa oplaščen. elektrod, delno zaradi dotrajane sušilne naprave L 1. Proizvodnja VP žice pa tudi ni bila dosežena zaradi pomanjkanja delovne sile v rezalnici. Proizvodnja varilnega praška pa je začasno ustavljena.

— RJ

Plavžar pri pretoku grodlja

Obvestila kolektivu ● Obvestila kolektivu

DEŽURNA SLUŽBA

	Telefon v pisarni	doma
SOBOTA, 9. septembra:		
Zvone LABURA, žebeljarna	738	749
NEDELJA, 10. septembra:		
Marjan MRAK, elektro jeklarna	884	81012
PONEDELJEK, 11. septembra:		
Ciril ODLASEK, valj. Javornik	620	776
TOREK, 12. septembra:		
dipl. inž. Boris BREGANT, OPTIO	801	81826
SREDA, 13. septembra:		
dipl. inž. Avgust KARBA, dir. proizv.	270	693
ČETRTEK, 14. septembra:		
dipl. inž. Emil AŽMAN, TSN	809	81716
PETEK, 15. septembra:		
dipl. inž. Vlado SENČAR, valj. Bela	850	81892

Dežurna služba traja od 7. ure do naslednjega dne do 7. ure. Kolikor dežurnega ni v pisarni ali doma, kličite glavnega vratarja na telefon 410. Morebitne spremembe dežurnih so razvidne iz obvestil, ki jih vsako soboto objavljamo na razpisnih deskah pri vseh vratarjih.

Tajništvo tehničnega in proizvodnega direktorja

OPOZORILO ZENAM

Ginekološki pregledi vseh zaposlenih žena v Železarni se bodo pričeli, dne 14. 9. 1972 v prostorih obratne ambulante Železarne.

Pregledi bodo potekali po naslednjem razporedu:

dne 14. 9. 1972	od 16.—20. ure
dne 21. 9. 1972	od 8.—16. ure
dne 28. 9. 1972	od 16.—20. ure

Da bodo ginekološki pregledi v redu potekali, se bo oglašila v obratu predhodno medicinska sestra in se dogovorila z ženami za datum pregledov. Pripominjamo pa, da bodo najprej pregledane žene iz proizvodnih obratov in to tiste, ki delajo na tri izmene (nočno delo) potem pa še preostale.

Pregled bo opravljal doc. dr. Marjan Pajntar. O razporedu ginekoloških pregledov žena v mesecu oktobru 1972, vas bomo še pravočasno obvestili.

Za vse potrebne informacije se obračajte na višjo medicinsko sestro Ivanka Špehonja na telefon 281.

Socialno zdravstvena služba

OBVESTILO UPOKOJENCEM

Vsem upokojemcem, ki so bili zaposleni v vzdrževanju elektro naprav!

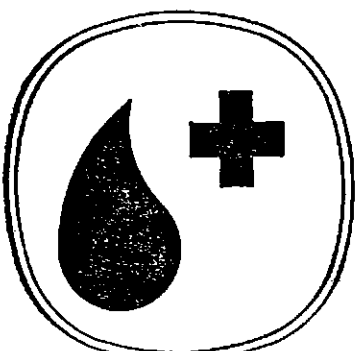
Sindikalni odbor VEN prireja v soboto in nedeljo, dne 16. in 17. septembra izlet v Poreč ter v soboto in nedeljo dne 30. septembra in 1. oktobra v Smarješke Toplice.

Informacije in prijave sprejema Dolfi Jeršin iz elektro delavnice Javornik, telefonska številka 497.

Rok za prijavo je do 12. septembra.

Vsi upokojemci vljudno vabljeni.

Sindikalni odbor VEN

Kot vsako leto bo tudi letos v naši občini krvodajalska akcija. Zavod za transfuzijo krvi v Ljubljani bo odvezal kri na Jesenicah 18., 19., 20., 21., 22. in 23. septembra 1972.

Prepričani smo, da ni potrebno vsako leto posebej poudarjati pomena krvodajalskih akcij ter dolžnosti posameznika do družbe. Namen je zbrati le toliko krvi, kolikor jo potrebuje jeseniška bolnišnica.

Odvzemu krvi bi se moralo dnevno odzvati najmanj 250 krvodajalcev, da bi pridobili toliko krvi, kolikor jo potrebujemo za naše občinske razmere.

Prepričani smo, da bodo člani našega delovnega kolektiva tako kot vsa leta doslej, med najboljšimi in najštevilnejšimi krvodajalci. Še toliko bolj, ker se zavedajo koliko sodelavcev in njihovih svojcev je že rešila darovana kri.

Sodelavci, prijavite se pri svojih delovodjih!

Mladi 6 sebi, svojih problemih, nalogah in perspektivah

Pokojni sekretar SKOJ Dragoljub MILOVANOVIĆ

Zbor slovenske mladine in planincev v Završnici

Zveza mladine Slovenije, občinska konferenca Jesenice in republiška konferenca, Planinska zveza Slovenije in občinski odbor Zveze združenj borcev NOV Jesenice, organizirajo v nedeljo, 10. septembra v Završnici nad Žirovnico zbor slovenske mladine in planincev, ki bo posvečen 50-letnici tragične smrti sekretarja CK SKOJ, Dragoljuba Milovanovića, 30-letnici ustanovitve gorenjskega odreda in IV. tradicionalnemu dnevu slovenskih planincev.

V soboto, 9. septembra, se bodo ob 16. uri zbrali pri Valvasorju preživeli borci Cankarjevega bataljona, da bi obudili spomine na svoje borbe in tako dali svoj prispevek k zapisom o zgodovini NOB v naši občini. Zbranim borcev bo zapel vokalni oktet iz Žirovnice.

V soboto popoldne se bo v dolini Završnice zbralo okrog 150 mladih planincev iz vseh republik in pokrajin naše domovine, kar bo prav gotovo zanimiv prispevek k proslavi 50-letnice tragične smrti sekretarja centralnega komiteja Zveze komunistične mladine Jugoslavije, Dragoljuba Milovanovića, ki se je pred leti ponesrečil ob ilegalnem prehodu meje, ko se je vračal z Dunaja, kjer je takrat delovalo vodstvo Komunistične partije Jugoslavije.

V nedeljo jutro bodo s treh smeri odšli pohodniki, udeleženci tekmovanja za Milovanovičev memorial. Pohodov se bodo udeležili planinci, taborniki in mladinci, ki se bodo od 10. do 11. ure zbrali na zbornem prostoru pri jezeru v Završnici.

Ob 9.30 se bodo planinci in mladinci zbrali na kraju nesreče Dragoljuba Milovanovića, ki je oddaljen šest kilometrov od prireditvenega prostora. Občinska konferenca ZMS Jesenice je za to priložnost naročila izdelavo spominske plošče, ki jo bo odkril sekretar ZMJ, Boštjančič.

Ob 11. uri bodo člani gorske reševalne službe z Jesenic prikazali v steni nad prireditvenim prostorom način reševanja v stenah, kar bo prav gotovo zanimiva in poučna manifestacija ne le za mlade planince, temveč tudi za vse ostale udeležence proslave.

Ob 12. uri bo predsednik skupščine občine Jesenice in predsednik sveta gorenjskih občin, tovariš France Zvan otvoril proslavo. V programu bodo sodelovali: pihalni orkester z Jesenic, srednješolski pevski zbor Blaž Arnič z Jesenic s tremi pesmimi, ter nekdanji borec Cankarjevega bataljona, gledališki igralec Valič z dvema recitacijama. Govornika na prireditvi bosta dr. Miha Potočnik, predsednik Planinske zveze Slovenije in sekretar zvezne konference Zveze mladine Jugoslavije, Stane Boštjančič.

V popoldanskem zabavnem programu, ki ga organizirajo družbene organizacije Žirovnice, bo sodeloval ansambel »Gorenjci« iz Radovljice.

Organizatorji pričakujejo preko 4000 udeležencev iz vse Slovenije, če bo vreme lepo, pa bo obisk prav gotovo dosti večji. Kot navadno, so organizatorji preskrbeli tudi za prehrano.

Namen in cilj zbora nista le v tem, da se srečajo mladi iz Slovenije; njegovo bistvo je v prenašanju tradicij NOV na mlade, v spoznavanju ilegalnega delovanja organizacije, katere naslednik je današnja Zveza mladine, v počastitvi spomina na sekretarja te organizacije, pa tudi v seznanju mladine z nekaterimi oblikami splošnega ljudskega odpora, ki so jih že pred leti poznali tako naši sovrstniki kot borci med NOB.

milan

Priprave na IX. kongres Zveze mladine Slovenije in Jugoslavije

Predsedstvo Zveze mladine Jugoslavije je na eni zadnjih sej dalo v javno razpravo med mlade osnutek priprav na deveti kongres, na svoji seji v soboto, 9. septembra, pa bo predsedstvo republiške konference ZMS razpravljalo o pripravah slovenske mladine na deveti kongres ZMS.

Po statutu Zveze mladine Jugoslavije je le-ta dolžna vsakih šest let organizirati, oziroma sklicati najvišji organ organizacije, kongres. Če se spomnimo, da sta bila kongresa ZMJ in ZMS jeseni 1968, je lahko izračunati, da bi moral biti naslednji kongres spomladi 1974. Predsedstvo zvezne konference pa se je odločilo, da ga bo sklicalo jeseni 1973, torej nekaj mesecev pred določenim rokom.

Sklep zveznega mladinskega predsedstva, da bo kongres oktobra ali novembra 1973, je prav gotovo pogojen s prizadevanji mladine; da prispeva svoj delež pri graditvi novih odnosov v SFRJ, za to pa mora biti kot organizacija močna in čvrsta, dobro organizirana, da lahko sodeluje z vsemi subjektivnimi silami za hitrejši napredek SFRJ, za uresničevanje ciljev, ki smo jih zapisali v ustavo pred nedavnim in za uresničevanje dopolnil, ki jih šele bomo zapisali in sprejeli v II. fazi ustavnih sprememb. Poleg tega pa bo kot vedno pred mladimi združenimi v Zvezi mladine, še vrsta odgovornih in aktualnih nalog.

Eden od pogojev, da bo kongres pred predvidenim rokom, je tudi ugotovitev, da so subjektivne sile in z njimi Zveza mladine, premalo učinkovite, kar se odraža v vseh oblikah družbenega življenja; ugotovitev, da se prepočasi uresničuje reorganizacija Zveze mladine, ki jo je sprejel in začrtal osmi kongres in ne nazadnje kritična ocena najvišjih organov Zveze komunistov Jugoslavije o delovanju Zveze mladine.

V pripravah na kongres in na samem kongresu bo treba dati osnovo za usposabljanje in delovanje mladih v ZM na samoupraven način, za hitrejšo usposabljanje mladih za delovanje v družbeno politično odločanje na samoupravni osnovi. Marsikaj pa bo treba reči o organiziranosti v Zvezi mladine, njeni učinkovitosti, njeni kadrovske politiki, odnosih med vodstvi na različnih ravneh in članstvom.

Vodstvo ZMS se zavzema, da bi bili republiški in pokrajinski kongresi pred zveznim, tako da bi bil zvezni kongres in njegovi sklepi zares delo, hotenja in potrebe mladine vseh republik in pokrajin.

Priprave na kongres se bodo začele že letos, v njih moramo omogočiti predvsem takšno delovanje, da se bo organizacija lotevala pomembnejših in predvsem za mlade aktualnih vprašanj in da se bo organizacija nasploh manj ukvarjala sama s seboj. Pri tem pa bo treba upoštevati že sprejete dogovore v republiški organizaciji ZMS, sklepe občinskih vodstev, dogovore med aktivni itd.

milan

Športne igre slovenskih delovnih kolektivov

Titovi zavodi Litostroj so ob svoji 25-letnici obstoja podjetja organizator že tradicionalnih športnih iger slovenskih delovnih kolektivov. To je nedvomno prispevek k medsebojnemu spoznanju in vse večjemu sodelovanju med kolektivi.

Vsa leta doslej se tudi TK ZMS železarne Jesenice s svojimi ekipami udeležuje že tradicionalnega peteroboja železarjev, gumarjev in steklarjev. Letos se bodo peteroboja, ki bo v nedeljo, 10. septembra, udeležili športniki iz železarne Jesenice, steklarne Hrastnik, Ferralita Zalec, Save Kranj in Litostroja Ljubljana. Športniki — delavci se bodo pomerili v naslednjih panogah: kegljanju, streljanju z zračno puško, šahu, namiznem tenisu, odbojki, orientacijskem pohodu in rokometu.

Železarji smo v vseh panogah prijavi svoje ekipe. V dosedanjih srečanjih so ekipe železarne Jesenice odigrale vidno vlogo in tudi izkupiček najboljših mest in pokalov je bil za naše ekipe največji. Želimo, da bi mladi tudi letos častno zastopali naš delovni kolektiv in v športnem boju dosegli kar najboljšo uvrstitev.

Usposabljanje mladega človeka

Pri delu v ZM se nam že dalj časa pojavlja vprašanje usposabljanja in izobraževanja. Že na 8. kongresu ZMS leta 1968 v Velenju, še posebej pa na 3. seji RK ZMS in »Akciji 75« smo opredelili izreden pomen usposabljanja in izobraževanja ter ugotovili, da brez izdelanega celovitega sistema družbeno ekonomskega in političnega usposabljanja ne moremo več naprej. Prav gotovo je res, da se na tem področju še nismo dovolj angažirali, čeprav smo se ob sprejemanju stališč in sklepov »Akcije 75« dogovorili, da mora usposabljanje in izobraževanje postati trajna naloga aktivov ZM v delovnih organizacijah.

Aktualna družbeno politična situacija, ki smo ji danes priča, nam vsekakor ponovno nakazuje potrebo, da usposabljanje in izobraževanje postavimo pri našem delu na mesto, katero mu tudi pripada. Sprejeta ustavna dopolnila in v okviru njih še uveljavljanje TOZD, so nove kvalitete, s katerimi bi se aktiv ZM v delovnih organizacijah morali seznaniti. In ne samo to. Celoten sistem samoupravljanja v združenem delu, pravice in dolžnosti, ki iz le-tega izhajajo, nam narokujejo, da se najbolj neposredno vanj vključujemo in se z njimi spoznavamo. Posebno pomembno je, da v okviru samoupravljanja v TOZD in celotni ZOZD kolikor se le da, konkretno opredelimo vlogo ZM. V sklopu teh nalog bi morali svojo pozornost usmeriti predvsem v položaj mladega, delovnega človeka v temeljnem samoupravnem odnosu v združenem delu, v temeljne pravice in dolžnosti mladih delavcev v TOZD v temeljne obveznosti in pravice, organizacij združenega dela, v samoupravne sporazume in družbene dogovore na področju združenega dela itd.

Jasno nam mora biti, da se moramo pri tem odločno izogniti plitkosti razmišljanja, ki sodijo, da bodo mladi ljudje znali samoupravljati kar sami od sebe, saj nam vsebina samoupravljanja kaže ravno nasprotno.

Ravno zato ostaja družbeno ekonomsko in politično usposabljanje v aktivih TOZD tudi sabljanje in izobraževanje vnaprej, še posebno pa v sedanjih razmerah, zelo pomembna naloga in obveznost.

Dopisujte v Železarja

Sestanki delovnih skupin

V drugi polovici avgusta in prvih dneh septembra se je sestala večina delovnih skupin v tovarni. Na vseh sestankih delovnih skupin so obravnavali in sklepali o dvestotnem prispevku za pomoč Pomurju, ki je bilo hudo prizadeto od poplav. Prav na vseh sestankih so se naši sodelavci enoglasno strinjali s solidarnostno akcijo, ki sta jo predlagala gospodarska zbornica Slovenije in republiški svet sindikatov Slovenije.

Razen o solidarnostni akciji in 2 % prispevku za poplavljenno področje Pomurja so na naslednjih sestankih delovnih skupin obravnavali tudi druge probleme:

16. 8. — VALJARNA BELA — PODLIPNIK — ADJUSTAŽA BLUMING — Odprava izdelkov je bila dosežena s 101,5 %. Proizvodnost je bila v juliju dosežena s 1235 kg/uro moža in je enaka kot v juniju. Poprečna proizvodnost je bila za 25 kg na uro moža nižja kot v prejšnjem mesecu. Po drugi strani pa je bila proizvodnost brusilnih strojev za 72 kg na uro moža večja kot v juniju. Tudi zastoj na strojih so zmanjšali za 38 %. Zaradi pomanjkanja delavcev so imeli 160 ur zastojev kar predstavlja 4,16 % obratovalnega časa. Ker je julij mesec dopustov, so z doseženimi rezultati zadovoljni. Delavce, ki so bili na dopustu so nadoknadili z nadurnim delom. Pri stabilizacijskih ukrepih so omenjali kvalitetnejše delo, boljše izkoriščanje delovnega časa, ob pričetku dne, malici in na koncu dne. Več pozornosti bo treba posvetiti izplenu, redu in čistoči, kakor tudi mazanju strojev in žerjavov. Seznanjeni so bili z analizo finančnega rezultata za junij in komulativo za I. polletje 1972. V zadnjem času opazajo pogosto menjavo dnin in koriščenje neplačanih dopustov. S 16. avgustom pa to ni dovoljeno.

16. 8. — LAZAR — VALJARNA BELA — ADJUSTAŽA BLUMING — V juliju so presegli planirano odpravo izdelkov, proizvodnost pa je bila enaka prejšnjemu mesecu, kljub pomanjkanju delavcev. Dopuste in ostalo odsotnost z dela so nadoknadili z nadurnim delom. Govorili so tudi o predvidenih stabilizacijskih ukrepih. Pri tem so omenjali kvalitetnejše delo in boljše izkoriščanje delovnega časa. Menjava dnin ter koriščenje neplačanega dopusta ni dovoljeno. Postavljeno je bilo vprašanje morebitne spremembe pravilnika o delovnih razmerjih ali pa bo treba probleme, ki nastajajo v zvezi s tem reševati na drug način.

17. 8. — VALJARNA BELA — ERJAVEC — ADJUSTAŽA BLUMING — Odprava izdelkov je bila izpolnjena s 101,5 %. Proizvodnost je bila dosežena tako kot v prejšnjem letu, proizvodnost na brusilnih strojih pa je nekoliko višja kot v juniju. Zastoji zaradi pomanjkanja delavcev so predstavljali 4,16 % obratovalnega časa. Pomanjkanje delavcev so nadoknadili z nadurnim delom. Govorili so o stabilizacijskih ukrepih in zlasti omenjali izkoriščanje delovnega časa ter kvalitetno delo. Zastoj na napravah bo treba zmanjšati na minimum. Večja doslednost je potrebna pri mazanju in čiščenju strojev. Posredovan je bil pregled doseženih finančnih rezultatov za mesec junij in komulativo za prvo polletje. Zmanjšati bo treba menjave dnin in koriščenje neplačanih dopustov, in bodo zato potrebni strožji ukrepi.

21. 8. — HVŽ — ŽARILNICA — EGART — Vodja delovne skupine je najprej govoril o disciplini v obratu. Delavci zaposleni pri globinskih pečeh naj bodo bolj pazljivi pri pirometrih. Po šaržiranju materiala je treba dobro očistiti ventile pri kotlih. Predlagajo, da naj bodo kompenzacijski vodniki tako dolgi, da jih ne bo treba izklapljeti pri zamenjavi materiala v pečeh. Več pripomb so imeli zaradi visokih cen malicam v kantini. Delovna skupina je bila obveščena, da bodo zaradi povečanja življenjskih stroškov s 1. avgustom povečane obračunske postavke za vse kategorije enako.

22. 8. — VALJARNA ŽICE — KNAPFELJ — S proizvodnjo v prejšnjem mesecu niso zadovoljni in tudi plan ni bil izpolnjen. Tudi v tekočem mesecu so s proizvodnjo v zaostanku zaradi okvare peči. Valjavski zastoji so večji, delno zaradi pomanjkanja ljudi. Pomanjkanje delavcev je pereče in je zato ogroženo normalno obratovanje ker posamezna delovna mesta niso zasedena, so zastoji

večji in zato beležijo tudi porast valjavskih zastojev. Delavci na vseh delovnih mestih naj bi bolj dosledno skrbeli za zaščito pri progah. Opazajo da so posamezni deli zaščite takoj po obnovitvi znova pokvarjeni ali celo odstranjeni.

30. 8. — LIVARNA — CISTILNICA — Razpravljali so o redu na delovnih mestih ter o bolj discipliniranem koriščenju delovnega časa. Popraviti je treba del strehe v čistilnici in zazidati odvečni del oken.

28. 8. — LIVARNE — JEKLOLIVARNA — PO DOBNIK — Postavljeno je bilo vprašanje, zakaj smo se v Železarni v primerjavi z drugimi pozno vključili v solidarnostno akcijo za pomoč Pomurju. Vodja delovne skupine je obrazložil načela samoupravljanja vsebovana v statutu Železarne in se še posebej zadržal pri členih od 25. do 33.

28. 8. — VALJARNA BELA — VISTER — ADJUSTAŽA STEKEL BELA — Prisotni so pregledali izpolnjevanje planskih nalog v juniju in bili seznanjeni z nalogami za avgust. Na liniji rezanja so razrezali za 9 % več kot so planirali.

26. 8. — VALJARNA BELA — VILMAN — VALJARNA ŽICE — Delovna skupina zahteva odgovor na vprašanje kdo je dal predlog in na kakšen način se beneficira delovni staž zakladalcev peči, medtem ko ostalim valjavcem in tudi valjavcem novih valjarniških peči, delovni staž s povečanjem ni priznan.

29. 8. — JAVORNIK I — UDIR — Posredovana je bila informacija obratovodstva o doseženih rezultatih za mesec julij. Seznanjeni so bili tudi s sklepi 5. redne seje komisije za novatorstvo in racionalizacijo pri svetu DE valjarne Bela.

29. 8. — JAVORNIK I — BENEDIČIČ — ADJUSTAŽA — Prebrali so informacijo obratovodstva o doseženih uspehih v juliju ter o obveznostih za mesec avgust. Seznanjeni so bili s spremembami poprečja norm za nekatera delovna mesta.

29. 8. — JAVORNIK I — MARKELJ FRANC — LAHKE PROGE — Kritično so obravnavali obratne probleme in še posebej omenjali plošče, kjer je motor za pogon valjarne ograjen od predproge na srednji prog. Z odgovorom, da ni denarja se ne strinjajo. Prek teh plošč morajo dvigati tudi po 200 kg težke vroče valjance. Pojasnjene so bile spremembe v osnovah OD ter o povišanju, vendar smatrajo, da je to skromno z ozirom na povečanje cen. Sledila je še informacija o bližnji krvodajalski akciji ter o izvedbi referendumu v GPŽ.

29. 8. — JAVORNIK I — ZUPAN — ADJUSTAŽA — Delovna skupina meni, da je povečanje osnovne OD za 20 din pravilno. Seznanjeni so bili z rezultati za julij in planom za avgust. Prav tako so bili seznanjeni s predvideno krvodajalsko akcijo in potekom referendumu v GPŽ ter opozorjeni, da s 1. septembrom začne veljati nova delitev OD. Informirani so bili še o zadevi zdravljenja tov. Koušča.

1. 9. — HVŽ — URSIČ — ŽARILNICA — Zanima jih, kaj je z beneficiranim delovnim stažem v žarilnici. So prizadeti ker niso bili upoštevani in prosijo naj bi njihovo vprašanje ponovno obravnavali. Razpravljali so še o izletih, ki jih prireja sindikalni odbor HVŽ. Žal se izletov ne morejo udeleževati delavci, ki delajo na štiri izmene.

1. 9. — HVŽ — MARINKOVSKI — ŽICARNA II — Poročilo o izpolnjevanju proizvodnih nalog v juliju so sprejeli brez pripomb. Pripombe so imeli zaradi stalnega pomanjkanja VAC žice v previjalnici. Plan za september je dosegljiv in računajo da bo odstotnost z dela manjša kot v avgustu.

1. 9. — STROJNO VZDRŽEVANJE — TUŠAR — MONTAŽA JAVORNIK — Govorili so o beneficirani delovni dobi in o dopustih. Prav tako so razpravljali o remontih v valjarnah, ter o izletu, ki ga nameravajo organizirati v Crikvenico.

4. 9. — RTA — STARE — EZ — Iz mesečnih poročil je razvidno, da naloge zadovoljivo izpolnjujejo. Dejavnost bo treba še povečati z ozirom na skupinsko normo, ker sicer ne bi imeli zadovoljivo število točk. Telefonistke so zadovoljne, ker je bila njihova zahteva ugodno rešena.

31. 8. — PIV ENERGIJA — KOPRIVEC — Med drugim so razpravljali o počasnosti nabavljanja kalibridnih plinov za analizator O2-R4 in A-R1. Če

plinov ne bodo imeli ne bodo vedeli kakšen argon izdelujejo. Neustrezna kakovost argona pa lahko odvrne kupce, ki jih že imajo. Podobno je tudi z nabavo rezervnih delov za zračni kompresor INGERSOLL, ki je v okviru.

4. 9. — TRANSPORT — TOVORNIK — KAPUS — Delovna skupina je razpravljala o otežkočenem delu na ozkem tiru zaradi pomanjkanja odstavnih tirov in še posebej tira za pokvarjene in prazne vozove.

1. 9. — TRANSPORT — GAZVODA — PIBERČNIK — Razpravljali so o preselitvi kurilnice v novo stavbo. Prav tako so govorili o pomanjkanju ozkega tira za lokomotive, ker je bil ukinjen ozki tir pred kurilnico. Zato po končani izmeni nimajo kam postavljati lokomotiv in so preveč oddaljene od kurilnice.

31. 8. — PLAVŽ — KAMNOLOM TREBEŽ — Obravnavali so kritično situacijo plavžev in nove aglomeracije in omenjali faktorje, ki vplivajo na neustrezen učinek v obratu. Menijo, da je treba težje probleme reševati že v osnovi. Vsi odgovorni v tovarni naj se zavzemajo, da bodo dobili kakovostno rudo in ostale surovine za izdelavo ustreznega vložka.

4. 9. — UPRAVNE SLUŽBE — KRUSIČ — ODELEK ZA OBRACUN OD — Določili so nekatere podrobnosti v zvezi s preходом na nov plačilni sistem. Dogovorjeno je bilo, da bodo dninske liste nespremenjene do 1. januarja 1973.

2. 9. — VALJARNA BELA — JORDAN — BLUMING STEKEL — Proizvodnja je bila v zadnjih mesecih nekoliko manjša, zato je več vzrokov. Še v večji meri se bo treba prizadevati za boljši uspeh. Spregovorili so tudi o novem sistemu nagrajevanja. Žerjavovodje zahtevajo za čiščenje žerjavov protiprašne obleke in opozarjajo na neustrezno stanje žerjavov in drsnih vodov v stripu hali.

29. 8. — ELEKTROJEKLARNA — PRIPRAVA VLOŽKA — V zadnjem času se je nakopičilo precej zalitih lijakov, ki so med starim železom. Nujno jih bo treba očistiti in sicer v nadurnem delu. Streho nad polip žerjavom bo treba popraviti.

29. 8. — ELEKTROJEKLARNA — PANIČ — Obravnavali so proizvodno problematiko in poročilo za obdobje januar-julij. Nujno bo treba skrajšati čase za popravilo dna.

31. 8. — JEKLOVLEK — ARNEŽ — BRUSILNICA — Vodja delovne skupine je prisotne opozoril na uporabo zaščitnih sredstev in večjo previdnost pri delu. Kritizirali so neustrezen vložek za brusilnico, še posebej za ravnalni stroj Trimel. Predlagano je bilo, naj bi druga ravnalka na ravnalnem stroju bila izenačena s prvo ravnalko zaradi težkega fizičnega dela. Brusilci vprašujejo kje so odločbe za šesto skupino.

7. 9. — JEKLOVLEK — BIZJAK — ADJUSTAŽA — Plan v avgustu ne bo izpolnjen zaradi remonta BK linije in peskarskega stroja. Menijo, naj bo plan v prihodnje sestavljen na osnovi realnih možnosti, ob zagotovljeni dobavi vložka prek vsega meseca. Prekiniti bo treba s prakso, da se plan postavlja na teoretični osnovi. Zahtevajo ureditev zračne zavese pri vходу v adjustažo jeklovleka.

1. 9. — KADROVSKI SEKTOR — SOTLAR — Želijo odgovor na vprašanje kdo bo ocenjeval delo uslužbenk po novem sistemu delitve OD ali jih bo ocenjeval njihov vodja ali obratovodja obrata kjer so zaposlene?

1. 9. — UPRAVNE SLUŽBE — FRECE — SPLOŠNA ADMINISTRACIJA — Na znanje so vzeli spremembo obračunskih postavk ter vrstni red prosilcev stanovanj za leto 1972. K pregledu izplačanih OD po kategorijah niso imeli pripomb in se gibljejo v skladu s predvidevanji za leto 1972. Seznanjeni so bili tudi o predvidenem ocenjevanju delavcev.

30. 8. — TRANSPORT — MARKELJ — Predlagajo, naj bi v kopalnici namestili ogledalo. Na najo bi treba napeljati pitno vodo za delavce, ker je sedaj precej oddaljena od njihovih delovnih mest. Vprašujejo kako je s starim železom, ki ga zbirajo na nasipu. Zadevo naj bi uredili tako, da tovarna ne bi plačevala Dinosu ampak naj bi poiskali skupno rešitev z delavci, ki železo nabirajo.

29. 8. — JAVORNIK I — BRISAR — TEHTNICA — K informaciji obratovodstva niso imeli pripomb. Razpravljali so tudi o pomanjkanju delavcev v obratu. Sprejet je bil sklep, da žerjavovodja pomaga tudi na drugem žerjavu v hali pri prenašanju materiala k peči. Pospešiti je treba začeto delo za postavitev vlačilca za premikanje voz k peči lahke proge.

Kakšen naj bo zakon in ostali predpisi...

(Nadaljevanje s 1. str.)

na raven povprečnih osebnih dohodkov iz zadnjega koledarskega leta, iz katerega je vzeti osebni dohodek za izračunavanje pokojninske osnove, pri tem se ne upošteva za pokojninsko osnovo dohodek iz koledarskega leta, v katerem je bil upokojen.

Pri določilu o upoštevanju osebnega dohodka za izračun pokojninske osnove, statut v variantah predlaga naslednje:

1. Skupnost določi za vsako kvalifikacijsko skupino najvišji osebni dohodek, ki se vštevja v pokojninsko osnovo, 2. Določi najnižji osebni dohodek za to skupino, ki se upošteva, če bi zavarovanec imel nižji osebni dohodek.

V skladu s III. varianto osnutka zakona predvideva statut naslednje določilo:

I. starostna pokojnina se odmeri od pokojninske osnove v odstotku, določenem glede na dolžino pokojninske dobe in glede na višino pokojninske osnove ter znaša:

1. za zavarovance s pokojninsko dobo 15 let 35 % (zavarovanko 40 %) pokojninske osnove, za vsako nadaljnje dopolnjeno leto pokojninske dobe se zavarovancu do 30 let pokojninske dobe poveča za 2 %, zavarovanki pa do 20 let pokojninske dobe za 3 %, od 20 do 25 let pokojninske dobe pa za 2 %.

2. za vsako dopolnjeno le-

to pokojninske dobe nad 30 let (moški) in 25 let (ženske) se poveča:

a) za 2,5 % pokojninske osnove zavarovancu in zavarovanki s pokojninsko osnovo, ki je enaka ali manjša od zneska povprečnega osebnega dohodka v republiki iz leta pred letom, iz katerega je všteti zadnji osebni dohodek za izračun pokojninske osnove, pokojnina za 40 let (moški) in 35 let (ženske) pokojninske dobe znaša 90 % pokojninske osnove;

b) za 2 % pokojninske osnove zavarovancu oziroma zavarovanki s pokojninsko osnovo, ki je večja od enkratnega zneska in manjša od dvakratnega zneska povprečnega osebnega dohodka v republiki iz leta pred letom, iz katerega je všteti zadnji osebni dohodek za izračun pokojninske osnove: pokojnina za 40 let (moški) in 35 let (ženske) pokojninske dobe znaša 85 % pokojninske osnove.

c) za 1,5 % pokojninske osnove zavarovancu oziroma zavarovanki s pokojninsko osnovo, ki je večja od dvakratnega zneska povprečnega osebnega dohodka v republiki iz leta pred letom, iz katerega je všteti zadnji osebni dohodek za izračun pokojninske osnove: pokojnina za 40 let (moški) in 35 let (ženske) pokojninske dobe znaša 80 % pokojninske osnove.

Tabela za odmero pokojnine (predlog čl. 61 statuta SPIZa)

leta	I. skupina točka 2 a		II. skupina točka 2 b		III. skupina točka 2 c	
	zavaro. vanci %	zavaro. vanke %	zavaro. vanci %	zavaro. vanke %	zavaro. vanci %	zavaro. vanke %
15	35	40	35	40	35	40
16	37	43	37	43	37	43
17	39	46	39	46	39	46
18	41	49	41	49	41	49
19	43	52	43	52	43	52
20	45	55	45	55	45	55
21	47	57	47	57	47	57
22	49	59	49	59	49	59
23	51	61	51	61	51	61
24	53	63	53	63	53	63
25	55	65	55	65	55	65
26	57	67,5	57	67	57	66,5
27	59	70	59	69	59	68
28	61	72,5	61	71	61	69,5
29	63	75	63	73	63	71
30	65	77,5	65	75	65	72,5
31	67,5	80	67	77	66,5	74
32	70	82,5	69	79	68	75,5
33	72,5	85	71	81	69,5	77
34	75	87,5	73	83	71	78,5
35	77,5	90	75	85	72,5	80
36	80		77		74	
37	82,5		79		75,5	
38	85		81		77	
39	87,5		83		78,5	
40	90		85		80	

— Po II. varianti statuta pa bi ostala ista lestvica za izračun pokojninske osnove, ki je sedaj že v rabi, dodaja pa še določilo — če pokojninska doba ne znaša polno leto, vendar pa vsaj 6 mesecev, se pri odmeri upošteva ta doba s polovico odstotka, določenega po teh predpisih za leto pokojninske dobe.

Novost, navedena v obeh osnutkih, je:

— Da se zavarovancu, ki ostane po izpolnitvi pogojev za polno pokojnino še dalje na delu, ne da bi uveljavil pokojnino, le ta poveča za vsako nadaljnje leto zaposlitve še za 1 %. Skupno povečanje pokojnine lahko znaša največ 5 %.

Invalidska pokojnina

Pogoji za pridobitev invalidske pokojnine, so isti kot v temeljnem zakonu, novosti pa so pri odmeri invalidske pokojnine kadar je vzrok bolezen ali nezgoda izven dela. V primeru invalidske pokojnine zaradi nezgote pri delu ali poklicne bolezni pa se le ta odmeri enako kot starostna pokojnina za 40 let delovne dobe (moški), oziroma 35 let (ženske).

Kadar gre za posledico bolezni ali nezgode izven dela, višina invalidske pokojnine ne more biti manjša od 45 % pokojninske osnove za zavarovance, ki je postal invalid pred dopolnjenim 60 letom starosti, oziroma od 55 % pokojninske osnove za zavarovanko, ki je postala invalid pred dopolnjenim 55 letom starosti.

Če pa nastane invalidnost po dopolnjenem 60 letu starosti (moški) oziroma po 55 letu (ženske), višina invalid-

ske pokojnine ne sme biti manjša od 35 % pokojninske osnove za zavarovance oziroma 40 % za zavarovanko. Višina invalidske pokojnine pa v nobenem primeru ne more biti manjša od višine starostne pokojnine za enako pokojninsko dobo.

Za zavarovance — vojaške vojne invalide so pravice enake kot v temeljnem zakonu o pokojninskem in invalidskem zavarovanju.

Statut skupnosti pa v svojem 81. členu predpisuje od dosedanjega predpisa v invalidskem zavarovanju izpopolnjeno naslednje določilo:

Zavarovanec, ki je postal delovni invalid I. kategorije invalidnosti pred dopolnjenim 60 letom (moški) oz. 55 letom (ženske) starosti in še nima pravice do polne (85 %) pokojnine, ima poleg izračunane pokojnine po doseženih letih pokojninske dobe še pravico do dodatka na invalidnost, po naslednji tabeli:

Če je nastala invalidnost pred			Če skupna pokojninska doba
40 (m)	50 (m)	60 (m)	
35 (ž) let	45 (ž) let	55 (ž) let	
20 %	15 %	10 %	dosega 3/4 delovnih let ali več
15 %	10 %	5 %	dosega 1/2 delovnih let ali več
10 %	5 %	5 %	ne dosega 1/2 delovnih let

Tako povečana invalidska pokojnina pa ne sme presežati najvišjega odstotka za odmero starostne pokojnine.

Dodatek na invalidnost je sestavni del invalidske pokojnine in se upošteva tudi, kadar je invalidska pokojnina osnova za odmero družinske pokojnine.

Poklicna rehabilitacija in zaposlitev invalidov

Prav na tem področju se republiški zakon in statut za vzemata za čimvečjo izpopolnitev temeljnega zakona. Osutek zakona zadolžuje delovne in druge organizacije ter sindikalne organizacije da skrbijo za pravilno izkoriščanje možnosti za uspešno poklicno rehabilitacijo in ustrezno zaposlovanje delovnih invalidov, ter za spremljanje uspehov na tem področju.

Skratka, oba osnutka sta grajena na osnovi prizadevanj, da delovnega invalida usposobimo za delo in ga tudi ustrezno zaposlimo. V ta namen se lahko dovoli poklicna rehabilitacija invalida tudi po dopolnjenem 45 letu (moški) oz. 40 letu (ženske), če bi bila rehabilitacija lahko uspešna.

Osutek statuta podaljšuje starostno mejo, do katere imajo delovni invalidi II. in III. kategorije invalidnosti pravico do zaposlitve na 60 (55) let ali v varianti, da ostane sedanji predpis, po katerem imajo pravico do zaposlitve vsi delovni invalidi do dopolnitve 55 (50) let starosti.

Opušča se sedanja začasna pokojnina (ki je nižja od red-

ne) in prehaja po osnutku statuta na odmero redne invalidske pokojnine, če se invalidu ne zagotavlja ustrezna zaposlitev.

Večje novosti so v predpisih za odmero nadomestila osebnega dohodka na drugem delu, kot tudi odločitev akontacije na to nadomestilo.

Nadomestilo za invalide zaradi nezgode pri delu ali poklicne bolezni je 100 %, za invalide zaradi bolezni ali nezgode izven dela pa v vseh primerih v višini 90 %.

Način izračuna nadomestila je predlagan v statutu po dveh variantah:

1. Po prvi varianti je osnova za odmero nadomestila enaka razliki med invalidovim osebnim dohodkom, na drugem delu, in osebnim dohodkom, ki ga dobivajo delavci, invalidovi kvalifikaciji ustrezne skupine na prejšnjem delovnem mestu v istem koledarskem letu. Enake so določbe v odmeri nadomestila od tako določene osnove, ob vplivu invalidovega delovnega učinka na drugem delu na zmanjšanje nadomestila, o določitvi akontacije in o nadomestilu, ki ga daje delovna organizacija delovnim invalidom. Slaba stran te variante je možnost odmere nadomestila. To varianto bi bilo možno uresničiti, v večjih delovnih organizacijah, ki bi bile pooblašene same odmerjati ali izplačevati nadomestila.

2. Po drugi varianti je osnova za nadomestilo razlika med osebnim dohodkom, ki ga je delovni invalid dobival v koledarskem letu pred na-

stankom invalidnosti in osebnim dohodkom, ki ga je dobival delavec na invalidovem drugem ustreznem delu v koledarskem letu pred nastankom invalidnosti. Od te osnove se odmeri nadomestilo v višini 90 % oziroma 100 %, če gre za invalidnost, ki je posledica nesreče pri delu ali poklicne bolezni, in se v tej višini izplačuje v koledarskem letu, v katerem je nastal zavarovani primer, za naprej pa se valorizira s koledarskim, ki ga določi skupščina skupnosti za uskladiitev pokojnin. Skupščina pa lahko tudi določi, da se nadomestila na novo odmerijo. Najboljša je vsekakor I. varianta, po kateri se zagotavlja delovnemu invalidu realno razliko, ker se za izračun osnove upoštevajo osebni dohodki na prejšnjem in novem delovnem mestu iz istega koledarskega leta. Ta način tudi predstavlja stimulacijo za delovnega invalida, da doseže večji delovni učinek na drugem delu, ker takšen učinek ne bo bistveno vplival na zmanjšanje nadomestila, ta način smo tudi že v Železarni preizkusili kot najboljši.

Invalidnina za telesno okvaro

Statut razširja v skladu s temeljnimi in republiškim zakonom, pravico do invalidnin tudi za zavarovance, pri katerih je nastala telesna okvara zaradi posledic bolezni ali poškodb izven dela, s tem, da znaša invalidnina za takšno okvaro 70 % zneska invalidnine določene za odstotek telesne okvare. Takšna pravna ureditev je vsekakor pravična in za zavarovance ugodnejša.

Uživanje in izguba pravic

Po določilih osnutka zakona lahko zavarovana oseba uveljavlja pravice od dneva, ko so izpolnjeni za to predpisani pogoji.

Uveljavljeno pokojnino se izplačuje zavarovancu, ki je v delovnem razmerju ali opravlja kakšno dejavnost, na podlagi katere je zavarovan, od prvega naslednjega dne po prenehanju delovnega razmerja ali opravljanja dejavnosti.

Če je zavarovanec, ki je uveljavil pokojnino, še naprej v delovnem razmerju oziroma še naprej opravlja dejavnost, na podlagi katere je zavarovan in se zaradi tega ne izplačuje uveljavljena pokojnina, lahko zahteva, da se mu čas takšnega delovnega razmerja oziroma takšne dejavnosti upošteva za odstotno povečanje že uveljavljene pokojnine, lahko pa zahteva tudi, da se mu čas takšnega zavarovanja in osebnega dohodka v tem času upošteva za novo odmero pokojnine.

Upokojencu, ki je uveljavil starostno pokojnino še preden je dopolnil 40 (35) let

Fluktuacija v I. polletju 1972 — v primerjavi z letom 1970 in 1972

(Nadaljevanje in konec)

Statistično pomembne razlike med slovenskimi in neslovenskimi fluktuantami so tudi glede na staž od zadnje zaposlitve.

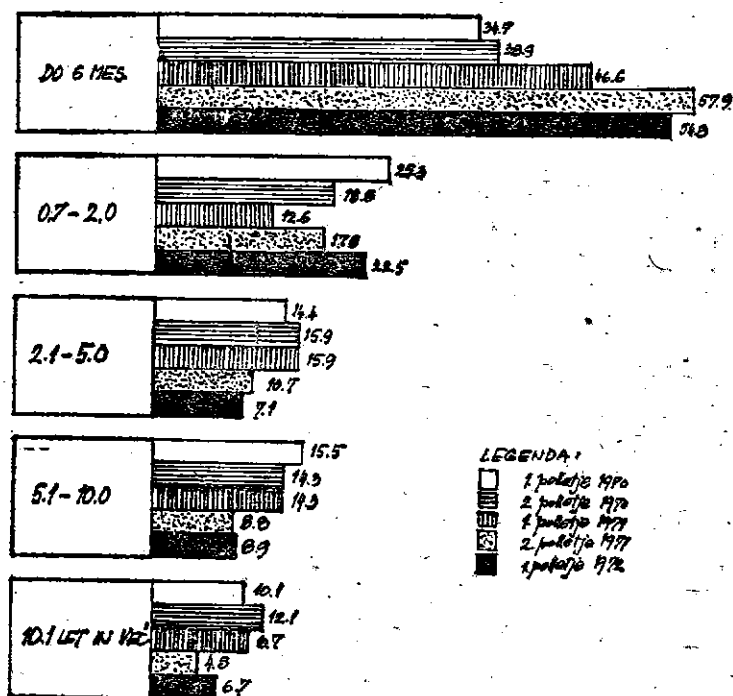
Fluktuacija delavcev v I. polletju 1972 po narodnosti in stažu od zadnje zaposlitve

		do 6 mes.	0,7 — 2 let	2,1 — 5 let	5,1 let in več	Skupaj
Slovenci	št. %	30 24,8	23 19,0	19 15,7	59 40,5	121 100
Neslovenci	št. %	192 67,6	68 24,0	10 3,5	14 4,9	284 100
Skupaj št.		222	91	29	63	405

Kaže se nam ne preveč razveseljiva tendenca: večina neslovencev res zapusti Železarno že v prvih šestih mesecih (67,6%), toda večina Slovencev je odšlo šele potem, ko so delali v tovarni že najmanj pet let (v primerjavi z lanskim zadnjim polletjem se je ta % povečal skoraj za dvakrat).

Odstotek neslovencev z najkrajšim stažem se je glede na lansko II. polletje znižal na račun druge kategorije (kar pomeni, da so na delovnih mestih zdržali že nekoliko dlje, vendar samo na osnovi tega rezultata še ne moremo zaključevati, ker je lahko slučajen).

STALEŽ OD ZADNJE ZAPOSLOTITVE

Fluktuacija delavcev v letih 1970, 1971 in 1972 po stažu od zadnje zaposlitve (v %)

Jasna je povezava te karakteristike s starostjo; s tem, ko je upadla fluktuacija najmlajših delavcev, se je nekoliko znižal tudi % delavcev z najnižjim stažem (do 6 mese-

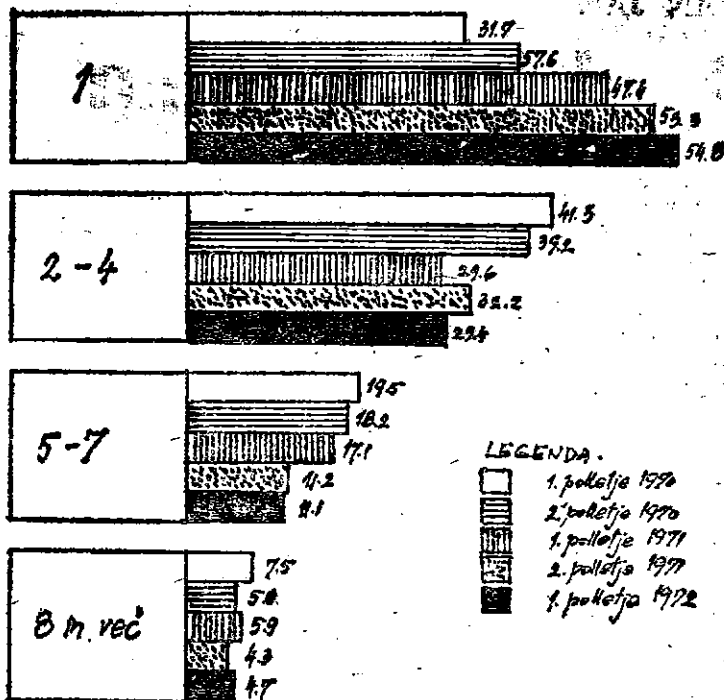
cev), ki je v doslej opazovanih obdobjih neprestano naraščal. Ponovno pa postaja pogostejše odhajanje delavcev z zadnjim stažem od 0,5 do 2 let in nad 10 let.

STEVILO ZAPOSLOITEV

Prevladujejo sicer delavci, ki jim je bila to prva, druga ali tretja zaposlitev, čeprav imamo med njimi še vedno 21 % fluktuantov s štirimi zaposlitvami ali več. Po eni strani to pomeni, da tega stalnega kroženja iz podjetja v podjetje tudi pri nas niso

zaključili, po drugi strani pa nam mora biti to ponoven opomin, da delavcev s pogostim menjavanjem zaposlitev nima smisla sprejemati, ker jim ne nudimo takih delovnih in življenjskih pogojev, v katerih bi se lahko ustalili.

SPREMEMBE DELOVNIH MEST

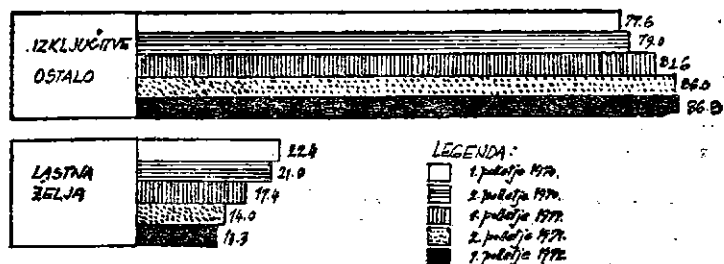

Fluktuacija delavcev v letih 1970, 1971 in 1972 po številu izmenjanih delovnih mest (v %)

To je spet eden od pokazateljev, ki močno narašča vse od tedaj, ko smo začeli spremljati fluktuacijo. Od 31,7 % v prvem polletju 1970, se je v letošnjem letu povzpelo na 54,8 % (v mesecu marcu je bilo celo 67 % delavcev, ki so odšli že s prvega delovne-

ga mesta). To predvsem pomeni, da so delovna mesta, na katera zaposlujejo novo sprejete delavce težka, delovni pogoji pa slabi, zato bomo ta del fluktuacije znižali samo z izboljševanjem delovnih pogojev in vsaj delno mehanizacijo.

NACIN ODHODA

Fluktuacija delavcev v letih 1970, 1971 in 1972 po načinu obračuna (v %)

Izključitve še vedno naraščajo — torej delavcev, ki bi čakali na redni odpovedni rok, je vse manj. Ko spozna, da delo ni tako, kot so sledicah.

si ga predstavljali ali želeli, enostavno zapuste Železarno, ne da bi razmišljali o posledicah.

SPREJEM IN FLUKTUACIJA DELAVCEV

Gibanje zaposlenih v letih 1970, 1971 in 1972

	Sprejeti		Obračunani		Sprejeti		Povpr. in obrač.	
	št.	%	št.	%	št.	%	št.	%
I. pol. 70	378	6,4	556	9,5	375	6,4	5868	51,9
II. pol. 70	552	9,7	640	11,2	477	8,4	5707	90,1
leto 1970	930	16,1	1196	20,7	852	14,7	5787	241,4
I. pol. 71	578	10,2	582	10,3	426	7,5	5642	105,1
II. pol. 71	603	10,7	623	11,0	463	8,2	5665	131,2
leto 1971	1181	20,9	1205	21,3	889	15,7	5653	394,7
I. pol. 72	523	9,3	569	10,1	405	7,2	5611	112,2

Po številu sprejetih in obračunanih delavcev je to polletje v primerjavi z ostalimi relativno dosti ugodno (bolje je bilo samo v I. polletju 1970), kljub temu pa so sprejemi in odhodi še vedno v tesni zvezi: čim višji sprejem — višja fluktuacija in obratno.

Nekatere karakteristike (starost do 20 let, staž od zadnje zaposlitve do 6 mes.), ki so imele v vseh opazovanih obdobjih naraščajoči trend, so letos prvič krenile v za nas ugodnejšo smer. Za zdaj je še težko reči, kaj je vplivalo na take spremembe, kar so lah-

ko le posledica slučajnih vplivov, zato še nekoliko počakajmo.

Najbolj kritična je fluktuacija priseljenih delavcev, ki je nismo uspeli zaustaviti niti z dodatkom za samce (ali pa — in bi bilo odhajanje brez tega dodatka še močnejše).

Brez dvoma se ob tem lahko vprašamo, če res nismo za adaptacijo delavcev iz drugih republik napravili ničesar ali pa je vzorec delavcev, ki se zaposlujejo pri nas, vedno bolj selekcioniran. Prihodnje raziskave morajo zato iti tudi v tej smeri.

Albina Tušar, dipl. soc.

oseb. e do- ovem v ko. astan- osno- ilo v %, če e po- u ali v tej ledar- e na- , za s ko. skup. aditev lahko lome- . Naj- arian- tavlja- ealno in os- i do- ovem ga ko- in tu- jo, za laseže- dru- činek l na a, te lezar- ljši.

oseb. e do- ovem v ko. astan- osno- ilo v %, če e po- u ali v tej ledar- e na- , za s ko. skup. aditev lahko lome- . Naj- arian- tavlja- ealno in os- i do- ovem ga ko- in tu- jo, za laseže- dru- činek l na a, te lezar- ljši.

oseb. e do- ovem v ko. astan- osno- ilo v %, če e po- u ali v tej ledar- e na- , za s ko. skup. aditev lahko lome- . Naj- arian- tavlja- ealno in os- i do- ovem ga ko- in tu- jo, za laseže- dru- činek l na a, te lezar- ljši.

oseb. e do- ovem v ko. astan- osno- ilo v %, če e po- u ali v tej ledar- e na- , za s ko. skup. aditev lahko lome- . Naj- arian- tavlja- ealno in os- i do- ovem ga ko- in tu- jo, za laseže- dru- činek l na a, te lezar- ljši.

oseb. e do- ovem v ko. astan- osno- ilo v %, če e po- u ali v tej ledar- e na- , za s ko. skup. aditev lahko lome- . Naj- arian- tavlja- ealno in os- i do- ovem ga ko- in tu- jo, za laseže- dru- činek l na a, te lezar- ljši.

oseb. e do- ovem v ko. astan- osno- ilo v %, če e po- u ali v tej ledar- e na- , za s ko. skup. aditev lahko lome- . Naj- arian- tavlja- ealno in os- i do- ovem ga ko- in tu- jo, za laseže- dru- činek l na a, te lezar- ljši.

oseb. e do- ovem v ko. astan- osno- ilo v %, če e po- u ali v tej ledar- e na- , za s ko. skup. aditev lahko lome- . Naj- arian- tavlja- ealno in os- i do- ovem ga ko- in tu- jo, za laseže- dru- činek l na a, te lezar- ljši.

oseb. e do- ovem v ko. astan- osno- ilo v %, če e po- u ali v tej ledar- e na- , za s ko. skup. aditev lahko lome- . Naj- arian- tavlja- ealno in os- i do- ovem ga ko- in tu- jo, za laseže- dru- činek l na a, te lezar- ljši.

oseb. e do- ovem v ko. astan- osno- ilo v %, če e po- u ali v tej ledar- e na- , za s ko. skup. aditev lahko lome- . Naj- arian- tavlja- ealno in os- i do- ovem ga ko- in tu- jo, za laseže- dru- činek l na a, te lezar- ljši.

oseb. e do- ovem v ko. astan- osno- ilo v %, če e po- u ali v tej ledar- e na- , za s ko. skup. aditev lahko lome- . Naj- arian- tavlja- ealno in os- i do- ovem ga ko- in tu- jo, za laseže- dru- činek l na a, te lezar- ljši.

IVAN JAN

Pred 30-letnico kokrškega odreda

(Nadalj. s prejšnje številke)

Poleg tega je bilo imenovano še vodstvo tehnike ter vodstvo štabne patrle. Zelo pomembne so bile tudi obveščevalne točke, ki so sodile v sestav obveščevalnega centra. Te točke so bile: »Krvavec« — vodja Janez Pavšnar; »Poljana« — vodja Franc Mravljica-Silvo; »Tržič« — vodja Janko Mokorel; »Dobrča« — vodja Alojz Pristavec; »Stol« — vodja Ivan Saksida; »Spik« — vodja Ivan Markelj in »Žirovnica« — vodja Tine Nadižar-Edi.

Ob tem je bila še cela vrsta ustanov: ambulanta A, ambulanta B, odredna bolnišnica, devet kurirskih postaj, tri puškarske delavnice, dve čevljarji in ena krojaška delavnica ter radijska ekipa.

Ves odred je 11. 10. 1944 štel 610 mož, vendar je ta številka valovila. Tako je bilo 21. oktobra 1944 v odredu 576 ljudi.

Pomembnosti partijske in skojevske organizacije

V vseh bataljonih in odrednih ustanovah so bile v tem času številčno že precej močne partijske in skojevske

organizacije, 28. oktobra 1944 je bilo v odredu, ki je štel 576 ljudi 171 članov KP, 404 kandidatov ter 122 skojevcev. Prav v vseh ustanovah so bile partijske celice, medtem ko skojevskih grup ni bilo toliko. To zaradi tega, ker so bili v ustanovah predvsem že starjši ljudje. Te številke povedo, da je partijska organizacija v odredu naglo naraščala in prek nje tudi politično delo.

Posebno aktivni ter z visoko borbeno moralno so bili skojevci. Njihova vrednost se je kazala pri izvajanju akcij.

Kljub številnim pohodom in spopadom vodstvo partijskih organizacij ni opuščalo sestankov, ki so bili pred vsako akcijo posebej pa še študijskih. To se je pokazalo tudi pri delovanju: kjer je bila dobra partijska in skojevska organizacija, je bilo tudi največ akcij. V tem času je partijska organizacija uvedla tudi letne sestanke, ki so zasledovali predvsem to, da zagotove enotnost in skladnost poveljstev in njihovega delovanja. To so bili kratki sestanki, ki so običajno reševali in na hitro pre-

tresali le kako najaktudnejše vprašanje. Take sestanke so sklicevali na hitro tudi med pohodi in navadno celice štabnega osebja po bataljonih. To ne pomeni, da se jih niso posluževale tudi celice kajti delovali so pozitivno.

Ob številnosti pa so bili partiji predvsem mladi člani s kratkim stažem, tako kot je bila mlada tudi edinica. Zato so se morali vrstiti pogosti sestanki, kajti le tako je bilo mogoče na hitro utrditi partijsko in skojevske organizacije.

Partijska organizacija je v teh dneh naglo naraščala in kriterij za sprejem v partijo oziroma SKOJ je bila predvsem borbenost, tovarištvo, predanost, skromnost in pripravljenost na učenje. Za vzgojo mladega članstva so služile različne akcije. Na sestankih so s pomočjo starejših članov analizirali vsak dogodek. Tako je partija naglo dobivala značaj gonilne sile. Pri tem pa ni odveč omentiti, da v tej mladi enoti tedaj ni bilo nobenega predvojnega komunista, niti ne komunista iz leta 1941 ali 1942.

Zelo pomembno je bilo tudi utrjevanje sodelovanja s terenskimi organizacijami, kajti večkrat je prišlo do raznih trenj, do različnih pogledov, ki so zmanjševali uspehe predvsem na političnem polju. Glede na razvijanje in razraščanje domobranstva v tem predelu, je bilo to toliko pomembnejše. S pomočjo okrožnega in okrajnih komitejev na terenu, so bile kmalu izvedene čistke. Vsi nepotrebni ljudje in predvsem nosilci nesporazu-

mov, so bili izločeni s terena ter poslani v vojaške enote. Aktivisti, ki so ostali na terenu, so bili potem iz dneva v dan boljši. Partijska organizacija odreda je budno pazila, da se odnosi med terenskimi organizacijami in vojaškimi odrednimi enotami niso kalili. Če pa je do tega prišlo, so bili vzroki hitro odstranjeni.

V okviru partijske organizacije so bili posebno aktivni mladi komunisti — skojevci. Tudi ta organizacija je vse od nastanka odreda naglo naraščala, saj je bila večina borcev mladih.

Tekmovanje, ki je potekalo v enotah IX. korpusa in se je tu odvijalo vse do 20. oktobra, je bilo usmerjeno predvsem v povečano mobilizacijo, v sprejemanje novih skojevcev ter razširjanje znanja in propagande. S tem v zvezi je bilo od 20. julija do 20. oktobra 1944 tekmovanje. Tekmovanje se je začelo še tedaj, ko je obstojal GO mobiliziranih, v katerem je bilo 720 novincev. Ti so le deloma ostali v sestavi odreda, medtem ko je bila večina po transportih poslana čez Savo v regularne enote IX. korpusa in drugam.

V tem času je bilo v odredu sprejetih v SKOJ 127 mladincev. Sprejeti so bili vsi tisti, ki so kazali voljo do boja, ki so bili disciplinirani tovariši in pripravljeni sprejemati osnovne pojme o organizaciji in marksistični ideologiji. V to svrhu je bilo sredi gozdov v nekaj mesecih celo vrsto sestankov. V vsem odredu je bilo prirejenih 75 organizacijskih in študijskih sestankov — izmed teh 40

študijskih — ter poleg tega še 11 mitingov. Večina teh mladih fantov je tedaj prejela prve pojme o Osvobodilni fronti, o mladinski in partijski organizaciji, o oktobrski revoluciji, o zgodovini in delovanju KPJ, o fašizmu in kapitalizmu ter o ciljih in vsebini našega boja.

Tako delovanje se je naglo odrazilo v odnosu do discipline ter širjenja propagande in boja navzven. Po bataljonih so se razvili stenci, kjer so se prvi mladinci urili v opisovanje svojih doživetij in podobno. Skojevci I. bataljona so v oktobru že izdali svoj žepni časopis »Novi svet«, ki so ga sami tiskali in tudi po svoje ilustrirali. Vse to se je odvijalo pod krošnjami smrek in bukev. Ti pisarni prispevki so odražali razmere na Gorenjskem ter predanost skojevcev v boju, ki se je tu še vedno razplamteval iz dneva v dan.

Kadar so mladinci odhajali v dolino so vedno raztresali in delili različne letake in radijska poročila, kar vse jim je dostavljala odredna tehnika.

Poglavitno pri vsem tem pa so bile seveda vojaške akcije — večje in manjše — ki so se vrstile vsak dan in ki jih brez skojevcev sploh ni bilo. Že pot s strmin Karavank v dolino je bila sama na sebi nevarna in dolgotrajna, kajti na obronkih gozda, ob cestah, mostovih in železnicah so jih skoraj vselej pričakovale skrite nemške zasede ali patrolje.

Tedaj so bili pomembni tudi ostrostrelci. To so bile običajno trojke, ki so bile dobro oborožene predvsem z

Slavko Tarman:

Z majhim korakom sem stopil v Pariz, VII. ga skušal pogledati, videti in doživeti ...

NOČNA KROŽNA VOŽNJA

V reki SEINI se odbija na milijone lučk. Iz mesta izstopajo osvetljene palače, muzeji, spomeniki. Ulice so kot v znaku praznovanja. Praznovanja, ki traja vse leto. Kupola bazilike SACRE COEUR je osvetljena, bela in mogočna, pod njo se razteza nočni PARIZ. Smo na MONTMARTRU, v središču pariškega umetniškega življenja. Vozi-mo mimo belih marmornatih nagrobnikov pokopališča MONTMARTRE, kjer so našli zadnji počitek slavni STENDHAL, ALEXANDER DUMAS in številni drugih. Od bazilike pridemo na TRG TERTRE. To je središče slikarjev in umetnikov. Okolje je podeželsko domače, človek tu zgubi občutek, da je v velicem mestu. Prijetne kavarnice

in restavracije obrobajo to četrt umetnikov. Zapuščamo prijetno oazo, avtobus se usmerja v središče mesta. V nočnih urah, osvetljen s številnimi barvnimi reflektorji, je EIFFLOV STOLP s palačo CHAILLOT v ozadju nepozabna panorama. Zdi se mi, da je prav ta kraj s sosodnjim SLAVOLOKOM ZMAGE najbolj obiskan kraj v PARIZU. Naj si bo v zgodnjih jutranjih urah, opoldanski pripeki ali v prijetnih, toplih septembrskih nočeh. V nočni jasni neba, močno osvetljeni EIFFLOV STOLP, ter tik za njim MARSOVO POLJE in sosodnje ELIZEJSKE POLJANE v neštetih barvnih odtenkih — to je doživetje, ki si ga želiš vedno znova doživeti. Obenem je spomin, h kateremu se vračaš znova in znova.

TREBUH PARIZA — PONOČI ...

Vožnjo nadaljujemo ob desni obali reke SEINE, LES HALLES — ZELODEC PARIZA, zaživi ponoči. To je veletržnica s 50 hektari površine in je posebnost, ki si jo velja ogledati, zlasti ponoči. Pariška veletržnica LES HALLES ni samo zgolj pariški trebuš — temveč tudi njegovo srce! Srce, ki se sedaj krči in umira. Ustanova, ki jo more ustvariti samo PARIZ, se postopoma seli v RUNGIS, kjer bo poslovala vnaprej. RUNGIS pa ni v osrčju PARIZA, marveč sedem kilometrov daleč iz središča mesta proti jugu. Prav zato se čutijo Parizani prizadeti in jih navdaja ob slovesu LES HALLES veliko nezadovoljstvo, ki ga bodo težko preboleli. Trenutno še posluje šest objektov

te veletržnice, ostali objekti so porušeni, dočim so se posamezni oddelki že preselili v sosednjo urejeno tržnico v RUNGIS. S to preselitvijo, se ne bo spremenil samo pariški obraz, temveč tudi duša PARIZA. Kajti to je četrt, ki ni bila le najstarejša, temveč tudi najživahnejša in najbolj romantična v prestolnici Francije. Bila je pravcato sončno mesto — VILLE LUMIERE, kot so jo imenovali tujci in domačini. Prav sedaj se njena slava nagiba v zaton. Do konca meseca novembra 1971 naj bi bila selitvena dela gotova, prostor LES HALLES pa na novo pozidan s stanovanjskimi enotami.

Morda za ilustracijo nekaj splošnih podatkov iz legitimacije te edinstvene ustanove. LES HALLES je vznikla že leta 1153. TREBUH PARIZA je posloval v skoraj neverjetno ogromnem obsegu, saj so v njem razpečali letno poprečno 1.700.000 ton živil, med drugim 1.000.000 prašičev, 900.000 ovac, 700.000 telet, 575 ton sočivja in zelenjave, 36 ton masla in 300.000.000 jajc. Z ozirom na vse večji razmah mesta, so morali tudi centralno tržnico stalno dozi-

dati. Zadnja velika adaptacijska dela je LES HALLES doživel leta 1850. Toda takrat je imelo mesto komaj 2.000.000 prebivalcev. Podatki iz leta 1971 pa navajajo skoraj nekaj malega manj, kot 9.000.000 prebivalcev. Toda predvidevanja govore, da se bo mesto PARIZ v prihodnjih dvajsetih letih (tam okrog leta 1990) povečalo že na 13.000.000 prebivalcev. Kdo ve? Četrt LES HALLES pa je zavoljo svoje ogromnosti postala zdravstveno nevarna mestu. Gostota prebivalstva je večja kakor v drugih metropolah sveta in tudi stanovanja so starejša, dotrajana. Tretjina stanovanjskih hiš v četrti LES HALLES je stara nad 100 let, 70 odstotkov teh stanovanj pa nima lastnih sanitarij, 45 odstotkov stanovanj nima plina in 32 odstotkov gospodinjstev tekoče vode. Vse te pomanjkljivosti so narekovale mestnim očetom čimprejšnjo preselitev veletržnice. Seveda je k temu precej prispeval promet, saj ni bilo mogoče več obvladati dovoznih in odvoznih cest. Tega bo sedaj kmalu konec. Čez pičla dva meseca (naš obisk v Parizu je bil v mesecu septembru 1971), prične

ega dmi nemškimi puškami. Ostrelci so bili izbrani iz najboljše lastnosti. ki so bili večji orožja. njihovih puškah so bili isto daljnogledi. V pokanju teh pa so bile zelo nesljlive, seveda v zanesen rokah strelca, tudi dolgoročne puške. Kratke francoske puške. Kratke francoske puške pa za kaj niso bile uporabne. Ti ostrelci so podrii več postojankami in tudi več vojaških ali civilnih motorjevih oseb. Velika se ni mogla neopazno izkazati kraju namenjene, medtem ko sta dva ostrostrelci lahko nazno prišli tja kamor so. Pri tem je običajno stražil oz. kril akcijo dveh tovarišev. Njuna naloga je bila predvsem, da vnašajo v sovražni vrste negotovost celo

pred samimi utrdami, med napadi in spopadi pa so njihove cevi iskale predvsem oficirje. Bilo je znano, da je izguba nemškega oficirja vnela v njihove vrste nered in običajno tudi vsaj začasen umik. To je bilo v primerih, ko so bili Nemci in domobranci v absolutni premoči, zelo pomembno, kajti z večjimi enotami se niso mogli približati postojankam.

Taki ostrostrelci so večkrat čakali tudi dr. Samonina z Golnika, znanega hitlerjanca in organizatorja boja proti partizanom, a je imel srečo, da je le enkrat odnesel manjšo prasko. Prav tako so ostrostrelci večkrat čakali proslulega Samca — Miha Perka, ki pa jo je tudi vedno srečno odnesel. Padlo je tudi nekaj nemških in domobrantskih stražarjev.

Konec

D'arc — Devica Orleanska

cem novembra 1971 obratila nova in sodobna velešolnica v RUNGISU. ES HALLES zaživijo po prvi. Takrat prihajajo na tuj turisti. Prav tu v HALLES, se je najprej nasla navada grizkanja pirja v obliki pommes. dvajsetih in tridesetih let našega stoletja so se v HALLES ustavljali prvi lovni junaki platna od RY PICKFORD do DOUSA FAIRBANKSA, prvi beniki jazza od lani umrle LUISA ARMSTRONGA, RY JAMESA in WOODY MANA — igralci in prav življali neskončne aplav-

ze. Tukaj so se ustavljali znanci kulturnega sveta: ERNEST HEMINGWAY, novinar JOSEPH KESSEL in drugi. Prostorj LES HALLES so pogosto videvali mlade ljudi, ki so v zadnjem desetletju dosegli zven svetovne slave: ELISABETH TAYLOR, MARIO CALLAS, GEORGE SA POMPIDOUJA, ROBERTA KENNEDYJA in druge.

Posebna pozornost te četrti so DAMES DE LA HALLE — originalne pariške branjeve, ki čepijo ure in ure pred svojimi košarami in vabijo kupce, naj odpro svoje denarnice. Toda teh predstavnic je vse manj, iščejo si prostor pod soncem v — RUNGISU.

Tako bo storil, ker mu drugega ne kaže. Vzpenjati se sam še enkrat tja gor proti meji, bi pomenilo siliti v gotovo smrt. Njemu pa je šele nekaj mesecev nad petnajst let in bi rad še živel, rad bi živ dočkal dan, ko bodo Italijani zapustili domače kraje. Potem bo delal, kakor je delal oče. Ostal bo kmet, krčil bo gmajno in širil travnik, kakor ga je oče. Pokopal bo svoje želje, da bi postal ključavničar.

Dolgo razmišlja o tem in skozi zeleno streho borovcev strmi v nebo, po katerem se pase čredica belih ovčičastih oblakov.

»Izza gora prihajajo, iz obljubljenih dežele...«

O, saj bi bilo lepo oditi tja!

A kaj, ko je nemogoče.

Moral bi biti oblak ali pa ptica! Velika ptica kakor kragulj! Ali kakor sokol ali planinski orel!

Ko bi se človek lahko spremenjal v oblake in ptice kakor v davnih maminih pravljicah, bi se takoj spremenil v pogumnega planinskega orla.

Razprl bi mogočne peruti, zapahutal z njimi in se dvignil visoko pod nebo, da bi ga ne dosegla nobena krogla, potem pa zaplaval skozi sinji zrak, ki je pravkar začel rdeti.

Letel bi čez gorske vrhove, ki jih posipa zarja kakor z razpihano žerjavico, tako visoko, dokler bi v daljavi pod seboj ne zagledal Ljubljane; razpete peruti bi ga ponesle do tja naravnost na streho velike stričeve čevlarske delavnice. Zaprl bi jih in se iz orla zopet spremenil v sebe. Stopil bi pred strica.

»Tu sem. Prišel sem. Rad bi se šel učiti ključavničarja,« bi rekel in prosil strica Jožefa, naj mu pomaga.

»Seveda, ključavničar boš! K najboljšemu mojstru boš šel, da boš lahko nekoč sam postal tak

mojster,« bi se njegove želje razveselil stric, vesel in srečen, ker mu lahko pomaga.

Tako bi bilo, ko bi se človek lahko po svoji volji spremenjal v oblake ali ptice kakor v pravljicah.

A kaj, ko je človek samo človek. Njegove možnosti in moči so omejene. Ne more se vzpeti čez pregrado svoje usode.

»Toda poizkuša lahko,« se oglasi v Žefu stari odpor proti vdanosti v usodo.

Morda bi to pregrado, ki ga loči od dežele njegovih sanj in želja, lahko premagal ali vsaj poizkušal premagati?

— Človek, ki se ne upa spoprijeti s težavami, ne bo nikoli dosegel svojih ciljev. Samo premagovanje težav krepi njegovo voljo in moč, obenem pa skriva v sebi slast in zadovoljstvo, ki čaka človeka, ko premaga težave za težavo kakor stopnico za stopnico. Težave so stopnice k cilju; brez premagovanja teh stopnic bi človek svojega cilja nikoli ne dosegel.

To so Andrejeve besede. Moral bi se ravnati po njih. Andrej ni nikoli klonil pred težavami in ni nikoli ravnal drugače, kakor je mislil in govoril.

»A kaj je dosegel? V ječo je prišel! V svojo smrt je šel!«

Skušnjavec se oglašja v Žefu in mu prišepetava besede, kakršne je Žef že večkrat slišal od ljudi:

— Človek se nesreči ne more postavljati po robu!

— Vsako nasprotje sili, ki vlada nad ljudmi, je nesmiselno.

— Kaj pa moremo? Kaj naj storimo? Premajhni smo! Oblast je sila, moč, ob kateri bi si razbili glavo! Treba je trpeti! Prenašati nesrečo! Drugače bo še huje!

Tako so govorili mnogi. Tudi zdaj najbrž govore o Andreju, da so že vnaprej vedeli, da bo nekega dne, tako končal.

— Zaprl so ga! Ubili ga bodo! Vedeli smo, da bo tako! Protivil se je nesreči, pa ga je nesreča udarila!

In najbrž govore podobno tudi o njemu in drugih, ki so ušli karabinjerjem, da so sami izzivali

svojo nesrečo, posebno še, če bodo koga izmed njih ujeli in uklenjenega pripeljali v dolino. Pomilovali jih bodo, zraven pa bodo tešili svojo vest kakor vselej, kadar se jim je oglasila, da bi morali tudi sami storiti kaj več in se postaviti fašistom po robu, češ:

Kaj pa moreš; sila je sila, pa če je še tako sovražiš; a pamet je pamet! In pamet pravi: skrij svoje sovraštvo do nasilnikov, kakor se skriva polž v svojo hišico...

— O polžasti slinasti strah človeške sebičnosti, zapiraš se v svojo krhko lupino in ne pomisliš, da si majhen in nemočen samo zato, ker se pred nasiljem skrivaš in zapiraš sam vase. Če bomo vsi taki, nas bodo pohodili in strli kakor polža za polžem, da od nas ne bo ostalo kmalu nobenega sledu, da smo še tu. In svet se bo mirno sprijaznil s krivico, ki nam jo je storil, in si pomiril vest, ker nas je zbrisal s sveta.

Tako je zavračal Andrej svarila sovaščanov, kadar je za trenutek izgubil svoj mir nad njihovo, skoro topo vdanostjo, vendar se njegova jeza ni nikoli — sprevrgla v sovraštvo.

— Strah je nekaj človeškega, zato je naš pogum toliko bolj potreben. Nekdo se mora žrtvovati za druge in sprejeti nase odpor in boj. Naš pogum bo razbijal ljudski strah. Fašisti so se zakleli, da nas zatro. In kmalu, morda prav kmalu bo tako hudo, da nasilja ne bo več mogoče prenašati. In takrat bodo ljudje pozabili na svoj strah. Z ljudmi je tako kakor z nevihto. Oblaki se nabirajo in nabirajo, a šele tedaj, ko se nagnetejo tako nagosto, da nebo ne more več nositi in zadrževati njihove teže, se z bliski in gromi utrgajo in spremenijo v neurje. Mi smo prvi znanilci tega neurja! Prisegli smo. Šele tedaj, če bi nas odkrili, bi se smeli umakniti čez gore v deželo, ki je svobodna in naša. Toda tigrovci bi ostali tudi tam, saj bi nas tu zamenjali novi pogumni ljudje...

TIGROVEC ŽEF

MIHA KLINAR

Spomin na Andrejeve besede še bolj pritiska na Žefovo vest, saj se zdaj zdi sam podoben slinastemu polžu, ki se hoče skriti v svojo lupinasto hišico.

Kaj si bodo mislili o njem tovariši, če se jim je posrečilo, da so se prebili čez mejo, ali pa se morda še bodo?

Prej ali slej bodo zvedeli, da je stisnil rep med noge kakor pretepen in preplašen pes in se odklatil v dolino, domov in se doma skrtil v klet in skrit čakal na čas, na veliki čas osvoboditve, ne da bi bil sam prinašalec tega časa.

— Po pravici bi me imeli za strahopetca in slabiča — čuti Žef. Ne imeli bi ga več za tigrovca. To pa bi bila sramota, prevelika sramota, saj je prisegel, da bo do konca zvest tigrovskemu cilju, pa tudi bratom onstran krivičnih meja.

Ali jim ni govoril Peter, da bi za sveto tigrovsko stvar bil pripravljen žrtvovati svoje življenje sleherni državljani kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev.

Naj bi bil potem Žef slabši in manj pripravljen? Slabši noče biti. Zato mora čez mejo. Tu je svojo dolžnost opravil. Pravico ima do umika v svobodni del domovine. Mimo tega bo na oni strani, kjer so vsi ljudje srečni in zadovoljni, tudi sam lahko dosegel osebno srečo in postal ključavničar, kar si na tistem že tako dolgo želi.

— A kako priti sam tja čez?

Samo pot do meje pozna. Pa še ta je tvegana, a še bolj tvegan je sam prehod. Tudi sinoči so jim pot preprečili Italijani. Streljali so nanje. Tudi sedaj so na meji. Prav lahko se zgodi, da bodo streljali in ga ubili.

Čas bi bil, da se odloči. Večer že ugaša gore. Mrak nad streho borovcev se že zgostja, tu pod borovci pa je že skoro popolnoma temno.

»Treba se bo pripraviti,« si pravi, a se še vedno ne zgane. Strah ga je zadnje stopnice, strah ga je pobočja, strah roba tam zgoraj, za katerim je prav gotovo na preži potuhnjena smrt.

A tudi če je ni, in če se srečno splazi čez rob in se reši na ono stran, ne pozna tam nikogar razen strica, ki je v Ljubljani.

JESENIŠKE NOVICE

Na Gorenjskem je od 3. do 10. septembra na obisku partijska delegacija iz Savone — pokrajina Ligurija v Italiji. Lansko leto je bila v Savoni na obisku delegacija gorenjskih komunistov, tako da italijanski tovariši sedaj vračajo obisk. Italijanski komunisti so gostje medobčinskega sveta ZK za Gorenjsko, oziroma vsak dan ene od občinskih konferenc ZK na Gorenjskem. V torek so bili gostje Jesenic. Dopoldne so se s predstavniki Stanovanjskega podjetja in skupščine občine Jesenice pogovarjali o stanovanjski politiki in stanovanjskih problemih, popoldne pa so za njih v Mojstrani pripravili kosilo. Šestčlanska delegacija vodi sekretar federacije Savona Umberto Scardaoni.

V četrtek, 31. avgusta, je bila na obisku na Jesenicah delegacija republiškega sveta sindikatov. Gostje, podpredsednik republiškega sveta sindikatov Srečko Globačnik, predsednik komisije za samoupravljanje Mitja Švab in predsednik odbora za industrijo in rudarstvo Srečko Mlinarič, so se na sedežu občinskega sindikalnega sveta pogovarjali o formiranju temeljnih organizacij združenega dela. Želeli so se tudi seznaniti s praktičnimi izkušnjami, zato so se pogovarjali tudi s predstavniki samoupravnih organov, sindikalne organizacije in uprave podjetja Univerzal, ki se je pred časom odcepil od podjetja Kovinotehna Celje.

Pri občinskem sindikalnem svetu na Jesenicah pa še vrstijo tudi drugi obiski. Tako je bila v petek, 1. septembra, na obisku v Sloveniji skupina delavcev iz Beljaka. Ogle dali so si sodobno podjetje pivovarno Union v Ljubljani, vinski sejem in ljubljanski grad. Nekaj časa so se zadržali tudi na Jesenicah, saj je njihov obisk organiziral občinski sindikalni svet na Jesenicah z namenom boljšega sodelovanja sindikata dveh obmejnih občin.

Na Jesenicah pa so bili na obisku tudi predstavniki sindikata iz Bele peči v Italiji z željo, da bi skupno reševali nekatere probleme.

Po statističnih podatkih je bil v letošnjem prvem polletju poprečni osebni dohodek zaposlenega v naši občini 1820 dinarjev. To pa je za 12,8% več kot pa je bil poprečni osebni dohodek ob koncu lanskega leta oziroma

kar za 20,4 odstotka več kot v prvem polletju lani.

V gospodarstvu so poprečni osebni dohodki nižji kot pa v negospodarstvu. Poprečni osebni dohodek zaposlenih v gospodarskih panogah je bil 1784 dinarjev, kar je od lani za 12,3 odstotka več. Na vrhu lestvice so zaposleni v komunalni in stanovanjski dejavnosti, nad poprečjem pa so tudi v prometu in industriji. Na dnu lestvice pa so zaposleni v gostinstvu. V negospodarskih panogah je poprečje osebnih dohodkov višje in sicer je 2140 dinarjev, ali za 16,9% več kot pa lanske leto. Z najvišjimi osebnimi dohodki prednačijo družbenopolitične organizacije, medtem ko so slabše plačani v prosveti in kulturi in pa zaposleni pri raznih društvi in krajevnih skupnostih. Njihovi osebni dohodki so v poprečju slabši, kot pa so poprečni osebni dohodki v gospodarstvu.

BRAZILIJA. Brazilska železarska družba C. S. N. je naročila za svojo železarno Volta Redonda nov plavž, ki bo največji na južnoameriški celini. Dobavila ga bo japonska železarska družba Nippon Steel Co. in bo imel koristno prostornino 2830 kubičnih metrov. Za njegovo postavitve so predvideni investicijski stroški v višini šest milijard jenov.

JUŽNOAFRIŠKA REPUBLIKA. Južnoafriška železarska družba South African Iron & Steel Ind. Co. in avstrijska železarna VOEST sta se dogovorili o ustanovitvi skupne družbe. Njen namen bo zgraditi novo železarno v Južnoafriški republiki, ki bo proizvajala proizvode za izvoz. V prvi fazi izgradnje bo ta železarna proizvajala 1,5 milijon surovega jekla.

Programiranje remontov v I. 1973

Za uspešno izpolnjevanje planskih nalog v proizvodnji je izrednega pomena tudi realno planiranje remontov proizvodnih naprav. Plan remontov mora biti rezultat skupnega dela vodilnih ljudi proizvodnih obratov, odgovornih vzdrževalcev v posameznih obratih in tehničnih služb vzdrževanja.

Za izdelavo realnega plana remontov vseh proizvodnih naprav v Železarni, je najprej potrebno dobiti iz vseh proizvodnih obratov osnovo. Zato morajo vodilni vzdrževalci po obratih skupaj z vodilnim v proizvodnji postati osnovne zahteve remontov za svoje področje. Pri izdelavi osnovnega plana remontov v posameznem obratu ne bodo znane zahteve drugih obratov, kar pa pri izdelavi ni bistveno važno. V osnovni plan remontov posameznih proizvodnih obratov, je potrebno vnesti tudi roke posameznih remontov, specifikacije del, ter potrebno število izvajalcev remonta. Pri izdelavi osnovnega programa bi morali izhajati iz resnične potrebe proizvodnje. Šele na osnovi tako izdelanih programov remontov v posameznih proizvodnih obratih, bo mogoče izdelati osnovni program remontov za vso Železarno.

Remontni program za vso Železarno je potrebno uskladiti z zmogljivostmi, s katerimi razpolagamo tako v domačih delavnicah, kakor pri tistih podjetjih, ki so stalno angažirani v Železarni na remontih in ostalih delih. Za tak program pa je potrebno, da posamezni obrati postavijo, kar najbolj realne zahteve. Po vsej verjetnosti bodo termini posameznih remontov spremenjeni z ozirom na gostoto remontov, brez dvoma

bo ravno tu potrebno najti povezavo med zahtevami in možnostmi.

V prvem polletju 1972 smo na osnovi obračunov delovnih nalog remontov, napravili analizo angažiranosti vzdrževalcev na posameznih remontih in tako dobili razmeroma dobro osnovo za realno planiranje remontov za leto 1973. Že v prvi polovici leta smo videli, da je pri remontih sodelovalo tudi več tujih podjetij, po vsej verjetnosti bo v letu 1973 to sodelovanje najmanj tako, če ne še večje, zato bo potrebno čim bolj realno planirati in na osnovi tega tudi zagotoviti nadaljnje sodelovanje.

Remontni program je sestavni del plana proizvodnje, zato mora biti grajen na resničnih potrebah in dosledno izveden. Z realnimi remontnimi plani bomo dosegli tudi boljšo proizvodnjo, lahko pa tudi vplivali na znižanje proizvodnih stroškov. Dobro planiranje in potem tudi izvajanje remontov je velik del preventivnega vzdrževanja. Morda bo počasi potrebno prenehati z miselnostjo, da je najcenejše, če posamezne naprave forsiramo toliko časa, dokler gredo. Tako se nam kar hitro zgodi, da imamo naenkrat več večjih remontov skupaj, kar pa potem fizično ne zmoremo in se tako remontu zavlakujejo.

Stane Torkar

Uporabna spoznanja iz psihologije XI.

Kakšne lastnosti ima dober športnik

Dvajsete jubilejne olimpijske igre v Münchnu so te dni v središču pozornosti. Sredstva množičnega obveščanja ter sodobna tehnika so olimpijadi približale najširšemu krogu ljudi. Vseprisod se razpravlja o športnikih in njihovih nastopih: ljudje presojujejo njihovo pripravljenost, borbenost, discipliniranost, športno obnašanje. Govorijo o tem, da je nekdo sicer odlično telesno pripravljen, a se ne zna dobro koncentrirati v odločilnem trenutku; za drugega pravijo, da je egoist in da ne sodeluje z moštvo, v katerem igra; za tretjega menijo, da je fanatik, človek čisto posebne vrste in da so športniki nasploh »malo premaknjeni«.

Vsa ta in podobna stališča pa so bolj ali manj povezana prav s psihologijo športa. To je zelo mlada panoga znanstvene psihologije, od katere pričakujemo predvsem odgovore na naslednja vprašanja: Kakšne (telesne) in duševne lastnosti se zahtevajo v športnem udejstvovanju? Kakšne razlike glede teh lastnosti se pojavljajo v različnih športnih disciplinah? V kakšni meri so lastnosti prirojene ali pridobljene ali praktično: kako lahko nanje delujemo s treningi. V kateri starosti je trening za razvoj posameznih lastnosti najbolj primeren? Kako naj se formira športni kolektiv? In še številna druga. Pomembna teoretična in praktična vprašanja torej, ki utegnejo zanimati tudi železarje. Zanimati zato, ker je znano, da je v

Železarni vrsta aktivnih športnikov, še več pa tistih, ki jih šport zanima.

GIBALNE SPOSOBNOSTI SO ZA ŠPORTNIKA NAJPOMEMBNEJŠE

Gibanje je že na prvi pogled nedvomno poglavitna značilnost vsake športne dejavnosti. Pravimo, da so moč, hitrost in usklajenost gibov tisti elementi, ki določajo uspeh v domala vsakem športu. Vendar se s tako poenostavljeno in pavšalno ugotovitvijo ne moremo zadovoljiti. Številne raziskave so namreč preko matematičnih oziroma statističnih postopkov faktorske analize prikazale bolj sistematičen in uporaben pregled gibalnih sposobnosti, ki jih v osnovnih obrisih delimo takole:

Splošna gibalna sposobnost je kompleksna sposobnost, potrebna za uspešno opravljanje različnih nalog, ki zahtevajo gibanje. Z nadaljnjo analizo so ugotovili, da je splošna gibalna sposobnost sestavljena iz šestih ožjih gibalnih sposobnosti.

1. **Sposobnost gibalne hitrosti**, ki je potrebna za hitro izvajanje enostavnih gibov. Ta sposobnost je v največji meri prirojena in doseže svoj vrh med 20. in 22. letom. Vsakdo bo potrdil, da je hitrost potrebna v vseh športih. Ker pa je v visoki meri prirojena, jo s treningom ne moremo dosti povečati, posebno ne v poznejših letih, ampak kvečjemu v otroštvu.

2. **Sposobnost izvajanja gibov z veliko amplitudo (gibljivost)** je potrebna zlasti v gimnastiki, judu, skokih v vodo ter nekaterih atletskih disciplinah. Prirojena te sposobnosti je majhna, zato jo s treningom lahko bistveno popravimo. Ni še jasno, kdaj doseže vrhunec, znano pa je, da s starostjo hitro upada, posebno če človek ne trenira oziroma se nezadostno giblje.

3. **Sposobnost ravnotežja** je seveda posebej pomembna v športih, kjer sam značaj igre silijo športnika k izgubi ravnotežja (rokoborba, judo, smuča-

nje, igre, ipd.). Prirojenost te sposobnosti je dokaj visoka.

4. **Sposobnost usklajenosti gibov (psihomotorična koordinacija)** je zelo zamotana in zato precej neraziskana, čeprav je zelo pomembna pri športih, kjer se zahteva bolj kompleksna tehnika. Sposobnost se hitro razvija do 16. leta in doseže vrhunec v 25. letu. Stopnja prirojenosti je visoka, zato bi jo morali razvijati v otroštvu. Zanimivo je, da je sposobnost usklajenosti gibov tesno povezana s splošno inteligentnostjo. To praktično pomeni, da bi pri izboru ljudi za športe s kompleksno tehniko morali upoštevati njihov inteligentnostni nivo.

5. **Sposobnost natančnosti gibanja**, to je točne določitve smeri in jakosti gibov, pride zlasti v poštev v športnih igrah (z žogo), pri boksu, karateju in sabljanju. Prirojenost sposobnosti je visoka, vendar jo s treningi lahko izboljšamo. Vrhunec doseže v 25. letu. Pri gledanju različnih športov (košarke, boksa ipd.) je verjetno vsakdo opazil, da je natančnost gibov močno odvisna od športnikovega trenutnega čustvenega stanja. Zato je uspešnost športnikov v teh panogah zaradi čustev jeze, strahu, zmudenosti, potrnosti ali prevelikega veselja pomembno zmanjšana.

6. **Splošna sposobnost moči** igra poglavitno vlogo v skoraj vseh športih. V nasprotju z večino doslej omenjenih sposobnosti je moč le v majhni meri prirojena, zato jo lahko s sistematičnim treningom bistveno izboljšamo. Spričo tega se raziskovanju moči posvetili največ časa, kar je razumljivo. Obenem pa s tem razumemo vedno nove rekorde v disciplinah, ker se zahteva moč. Splošna sposobnost moči se nadalje deli v eksplozivno, repetitivno in statično moč, vendar njeni opisi ne sodijo v okvir tako skopega prikaza.

Prihodnjič si bomo ogledali, kakšne miselne in spoznavne funkcije (inteligentnost, spomin itd.) se zahtevajo pri športnem udejstvovanju.

F. Belčič, dipl. psih.

Kramljanje z bralci

K sliki, objavljeni pod dokumentacijsko rubriko v 8. številki MZ-vestnika, smo bili ustno obveščeni od našega bralca, da predstavlja slika spreved Sokolov po vsej verjetnosti ob 30-letnici ustanovitve jeseniškega Sokola, to je leta 1934. Vendar točnega datuma nismo še uspeli dobiti. Ravno tako tudi ni bilo mogoče prepoznati na žal nekoliko slabši sliki posameznikov v sprevedu na konjih niti nikogar od gledalcev. Prepričani smo, da nam bo kasneje uspelo dobiti od bralcev tudi ostale podatke.

Na tem mestu se čutimo dolžne, da se zahvalimo vsem dosedanjim sodelavcem, ki so nam pomagali dokumentirati dosedaj objavljene slike. Obenem pa se obračamo na bralce, da nam še v naprej pomagajo s podatki za v bodoče objavljene slike.

Kako stare so pravzaprav Jesenice

(8. nadaljevanje)

V zadnji številki našega MZ-vestnika smo pod gornjim naslovom obravnavali možnost naseljenosti naše doline še pred prihodom Slovanov, kar prof. Hauptman (v zadnji številki smo pomotoma navedli Hartman) odklanja in z njim tudi drugi zgodovinarji starejše dobe. Vendar pa nam nedavno odkriti temelji oziroma ostanki starega zidu pod nekdanjo župnijsko cerkvijo sv. Tomaža v Ratečah, po izjavah arheologa in kustosa Andreja Valiča, pričajo o zgradbi starejšega datuma, kot je omenjena cerkev, ki je stala na tem mestu. O tem smo tudi pisali. Raziskave bodo pokazale ali je resnično tu stal objekt še iz predzgodovinske dobe. S tem bodo trditve starejših zgodovinarjev, ki so slonele zgolj na pisanih virih ovržene in prisotnost naseljencev v naši dolini še pred Slovani dokazana. Pri tem moramo navesti, da je bilo delo zgodovinarjev še do začetka 20. stoletja zelo oteženo, ker se je arheologija in z njo arheološka izkopavanja pričela uveljavljati šele proti koncu 19. stoletja. Arheologi, ki se naslanjajo predvsem na stvarne dokaze, najdene pri izkopavanjih, pa so z dokazi ovrgli že prenekatere trditve zgodovinarjev starejše dobe, ki so se vsi več ali manj opirali na ene in iste viře pri pisanju zgodovine.

Arheološka izkopavanja na Bledu, zlasti povojna, so glede na odkopana grobišča in predmete najdene v njih, pripomogla potrditi domnevo zgodovinarjev, da je bilo na Bledu naseljeno ljudstvo vseskozi od prve naselbine v mlajši kameni dobi do prihoda Slovanov, katerih grobovi, najdeni na Bledu, sodijo po ocenah arheologov vsaj v 8. stoletje. Tudi staroslovenska grobišča, odkrita že pred drugo svetovno vojno v Bohinju pričajo o naselitvi Slovanov v tej dokaj bolj odročni kotlini kot je Gorenjesavska dolina že v 7. stoletju. S tem, da so se naši predniki že tako zgodaj naselili v Bohinju, pa je delno ovržena tudi utemeljitev

naših zgodovinarjev, da se Slovani v prvem valu niso naseljevali po ozkih alpskih dolinah, temveč so se držali bolj odprtih predelov in ravnin. V doline in planinskih svet pa so si utirali svoj življenjski prostor v poznejšem času, najsibo iz varnostnih nagibov pred vsiljivimi Obri in kasneje Madžari, ali pa preprosto zaradi pomanjkanja obdelovalne zemlje v ravninskem svetu.

Kakorkoli že, odkritja v novejšem času in pospešena raziskovanja in odkopavanja arheologov v povojnem času v vseh slovanskih državah, nam bodo pripomogla k bolj otipljivim dokazom o navzočnosti naših prednikov v Evropi tako časovno, kakor tudi v materialno kulturni prisotnosti. Mi pa se povrnimo k naši ožji Gorenjski.

Če se sklicujemo na neposredni vir, ki poroča zgodovinarju o navzočnosti in življenju prebivalstva določene pokrajine kot so recimo krajevna imena, potem za naše kraje, razen nekaterih imen, skoraj lahko trdimo, da so slovanskega izvora. Z drugo besedo povedano, so ta imena dajali takratni naseljenci oziroma prebivalci naselij to je Slovani. Značilno za slovanska krajevna imena je namreč to, da so nastala po raznih kulturah, sadežih, posebnostih kraja in podobno. Tako so nastala tudi imena gora in voda, v kolikor niso bila povzeta po imenih staroselcev, s katerimi so prišli v stik naši predniki.

Tako za Jesenice skoraj lahko trdimo, da so bile naseljene po Slovanih, saj je znano in utemeljeno, da so dobile ime po številnih jesenih, ki so rastle svoje čase na jeseniškem polju. Ali je potok Jesenica dobil ime po kraju ali obratno, o tem sicer nimamo podatkov, prav gotovo pa je, da sta obe imeni nastali sočasno. Isto velja tudi za Javornik in Hrušico. Tudi krajevno ime Dovje, ki je nastalo iz prvotnega imena Dolgo polje, je slovanskega izvora, kakor tudi bližnja Belca, ki je gotovo povzela ime po značilnem belem potoku Belica ali Belca, podobno kot na primer Bistrica (iz bistra, čista voda), ki priteče iz Vrat in se izliva v Savo pod Mojstrano. Mimogrede povedano pa je recimo ime reke Save prevedeno na slovenski je-

zik iz starega ilirsko-keltskega imena Savus, kakor tudi reka Drava iz prvotnega imena Dravus.

Povsem slovanskega izvora so tudi krajevna imena na žirovniško-radovljiškem polju, kot na primer: Žirovnica, ki je dobila ime po žiru, Vrba, po vrbah, ki so rasle tam okoli, Brezje po brezah (svoje čase so sicer imenovali Brezje »Na brezi« iz česar so kasneje izpeljali Brezje). Tudi Breg, Hraše, Breznica so enakega izvora, kar pa ne moremo trditi za imena vasi Smokuč, Rodine, Begunje, ki so prav tako kot Bled in Bohinj lahko starejšega izvora in povzeta po prvotnih imenih od staroselcev.

Na podlagi gornjih tolmačenj smo nekako dokazali, da so naši predniki slovanskega porekla dajali imena naseljem, v katerih so se naselili in živeli. Nastaja le vprašanje kdaj so ta imena nastala, oziroma kdaj so bila naselja naseljena. Iz starih dokumentov Brixenske gosposke je namreč razvidno, da so skoraj vsa imena vasi in naselij, katera obstajajo še danes na teritoriju, ki je bil v posesti Brixia, obstajala že v 12. stoletju in še prej.

Da pa ne bomo kar preskočili dobe od naseljevanja naših prednikov do visokega srednjega veka, je morda dobro, da se seznanimo s kulturno stopnjo Slovencev v tistem času in načinom življenja v naših krajih tako v političnem kot gospodarskem pogledu.

Slovani so bili še v svoji prvotni domovini bolj poljedelci kot pastirji kot jih tuji zgodovinarji radi imenujejo. To se pravi, da so bili bolj vezani na zemljo in stalna bivališča kot pa razni nomadski narodi, ki so se s čredami selili iz kraja v kraj. To trditev utemeljujemo tudi s tem, ker so se naši predniki tudi v novi domovini za stalno naselili in se lotili obdelovanja zemlje in živinoreje. Iz utrjenih zgodovinskih virov je razvidno, da so že v stari domovini poznali razne kulture kot pšenico, ovec, rž, proso, dalje razna kmetijska orodja kot grablje, ralo. Poznali so tudi že izraze njiva, polje, celina, laz. Obdelovanje zemlje pa ni bilo več na stopnji kopaštva (prekopavanje zemlje z motiko), temveč so njive že orali z ralom. Tudi obrt je bila pri Slovanih v stari domovini že močno razvita, kakor tudi živinoreja. Posebni mojstri pa so bili v reji čebel.

Vešči pa so bili tudi v oblikovanju kovin in v kovaštvu. Znali so pridobivati železo iz rude, ki so ga spretno uporabljali za izdelavo orodja (srpi, sekire), orožja (noži, osti za puščice in sulice), razno okovje in okrasne predmete. To dokazujejo razne najdbe ob reki Visli na Poljskem ter med Donavo in Dnjestrom, kjer so našli arheologi peči za topljenje rude ter ostanke oglja in koščke železa. S tem so trditve, češ da so se Slovani v alpskih deželah naučili pridobivati železo od staroselcev, ki so veljale do novejšee dobe, s pomočjo arheoloških izkopavanj dokončno ovržene.

Njihovo družabno življenje pa je bilo še na osnovi rodovnih skupnosti in starešinstva, ki ni bilo dedno. Tudi privatne lastnine niso poznali. Skratka, Slovani, ki so prišli v alpske dežele v primerjavi z germanskimi plemeni, s katerimi so postali mejaši, še niso imeli takšnega plemstva, kot je bil to primer pri Germanih.

S prihodom Slovanov v naše kraje se je po mnenju zgodovinarjev nekako končala antična doba, nastopil je srednji vek. Za nekaj stoletij je izginila tudi kultura in pisana beseda. Toda ne toliko na rovaš Slovanov, pa čeprav še niso poznali pisave, pač pa na račun raznih divjih germanskih in tatarskih prelemen (Germanski Heruli, Kvadi, Vandali, Gepidi, Tatarski Huni, nato zopet Goti in Langobardi). Znano pa je, da so tudi Slovani sku-

(Nadalj. na 12 str.)

Slika nam predstavlja skupino deklet slikano na terasi nekdanje osnovne šole, sedanje gimnazije na Jesenicah. Po vsej verjetnosti je to nekakšen tečaj že za izvenšolska dekleta. Zanima nas, kakšen tečaj je bil to, in kdaj. Bralke prosimo, če nam lahko sporočijo zgornje podatke s točnim datumom tečaja ali vsaj letnico in imena posameznih tečajnic s predavateljico.

paj z Obri z mečem osvajali alpske dežele in uničili še ostala mesta, cerkve in samostane.

Staroselci so se v velikem številu umaknili pred Slovani in Obri, nekaj pa jih je padlo tudi v vojno ujetništvo, ki pa so jih Slovenci po vzoru drugih zaslužnili.

Omenili smo že, da so se Slovenci v novi deželi najraje naselili na že kultivirani (obdelani) zemlji. Ker jih je na Gorenjsko vodila stara rimska cesta so že koncem 6. stoletja osvojili langobardsko postojanko v današnjem Kranju (leta 589) in se pomikali naprej proti Trzinu. Odcep ceste pri Trzinu proti Rodinam, Bledu in Bohinju pa jim je omogočil, da so že v prvem valu naselili radovljiško-žirovsko polje ter Bled z okolico. Po vsej verjetnosti pa so po stari rimski cesti prišli tudi v Bohinjsko in se naselili že zelo zgodaj, kar nam dokazujejo najdbe v staroslovenskih grobovih (Srednja vas), ki datirajo po ocenah arheologov (P. Korošček) v 7. stoletje. Upoštevajoč, da je bila ožja Gorenjska v rimski dobi že precej naseljena in zemlja kultivirana, so bili dani vsi pogoji, da so se Slovenci tukaj tudi ob prihodu za stalno naselili.

T. S.

(Nadaljevanje sledi)

Koledar pomembnejših dogodkov za avgust

1. septembra 1922 je v Ljubljani začel izhajati prvi list slovenske delavske mladine »Proletarska mladina«. Urejalo ga je pokrajinsko tajništvo SKOJ. Izhajal je do 15. oktobra 1923, ko ga je oblast prepovedala.

1. septembra 1939 so nemške nacistične sile brez vojne napovedi napadle Poljsko, zato ta datum velja tudi za začetek druge svetovne vojne.

1. septembra 1959 je bila svečana otvoritev novega šolskega poslopja na Jesenicah, kjer sta dobili prostor osemletki Tone Čufar in Prežihov Voranc.

2. septembra 1906 je bila na Jesenicah ustanovljena socialdemokratska strokovna organizacija kovinarjev. Ustanovni občni zbor je potekal v prostorih hotela Pošta, kjer je bil tudi sedež organizacije. Za prvega predsednika je bil izvoljen Šimen Ogris, za njegovega namestnika pa Anton Ocvirk. Organizacija je ob ustanovitvi štela 36 članov.

2. septembra 1928 je jeseniška Svoboda proslavila 10. obletnico ustanovitve. Dramska sekcija je na predvečer uprizorila Čufarjevo dramsko sliko »Svet«, nogometna reprezentanca Jesenic pa je povabila na gostovanje reprezentanco mesta Beljak iz Koroške.

2. septembra 1928 so planinci izročili svojemu namenu novo plezalno pot na Mojstrovko preko severne stene z izhodiščem na Slemenu.

3. septembra 1943 se je britanska vojska izkrcala na jugu Kalabrije. Ta dan je zastopnik italijanskega vrhovnega poveljstva podpisal pri Siracusi na Siciliji premirje s predstavniki britanske in ameriške vojske.

4. septembra 1941 so bili ob pokopališču na Koroški Beli ustreljeni prvi talci v naši občini in sicer Franc Frelih, Karel Kragolnik, Franc Podgornik, Ludvik Stražisar in Albin Šavli.

4. septembra 1942 je prišel na Jesenice namestnik šefa civilne uprave za Koroško, vrhovni komandant SA in Gauobman DAF Pg. Thimen. Znano je, da se je sedež civilne uprave po decembrski vstaji na Gorenjskem zopet umaknil nazaj na Koroško v Celovec.

5. septembra 1869 je bil sklican v Ljubljani na podlagi podeljene koncesije in določil prvi ustanovni občni zbor Kranjske industrijske družbe. Le-ta je bila v tistem času ena prvih in najmočnejših delniških družb na Kranjskem.

6. septembra 1901 je bila izročena prometu novo zgrajena cestna železnica (tramvaj), ki je obratovala na 5142 metrih dolgi progi. To je bila prva cestna železnica v današnji Jugoslaviji.

7. septembra 1924 so člani novo ustanovljenega športnega turističnega društva Skala, sekcija Jesenice razvili na vrhu Triglava svojo društveno zastavo.

8. septembra 1930 je bila svečana otvoritev novo zgrajenega Krekovega prosvetnega doma na Jesenicah. To je bil takrat eden največjih tovrstnih domov na Gorenjskem, sedaj ima prostore v njem gledališče Tone Čufar.

8. septembra 1935 je izšla v Ljubljani spomenica o zaščiti delavskih pravic tako glede nagajevanja kakor tudi do političnega združevanja.

8. septembra 1943 je v večernih urah Italija objavila brezpogojno kapitulacijo vseh svojih oboroženih sil. To je pomenilo razkroj osi Rim — Berlin — Tokio, s čemer je bil za vojaške poznavalce dan signal za poraz nacistično fašističnih agresorjev v drugi svetovni vojni.

10. septembra 1905 je bilo v Ljubljani odkritje spomenika pesniku in pisatelju dr. Francetu Prešernu. Slavje se je sprevrglo v pravo vseslovensko politično manifestacijo.

1. septembra 1919 je bil v St. Germainu-en-Laye podpisana mirovna pogodba z Avstrijo. Po čl. 49 te pogodbe je bilo določeno, da se na območju južne Koroške, razdeljenem na plebiscitni coni A in B, izvede ljudsko glasovanje o državni pripadnosti k Jugoslaviji ali k Avstriji.

11. septembra 1943 je bil na Vojškem pri Gorici ustanovljen Narodnoosvobodilni svet za Primorsko Slovenijo kot najvišji politični in oblastni organ narodnoosvobodilnega gibanja. Ob ustanovitvi je svet izdelal odlok o splošni mobilizaciji vseh za orožje sposobnih moških od 18. do 45. leta.

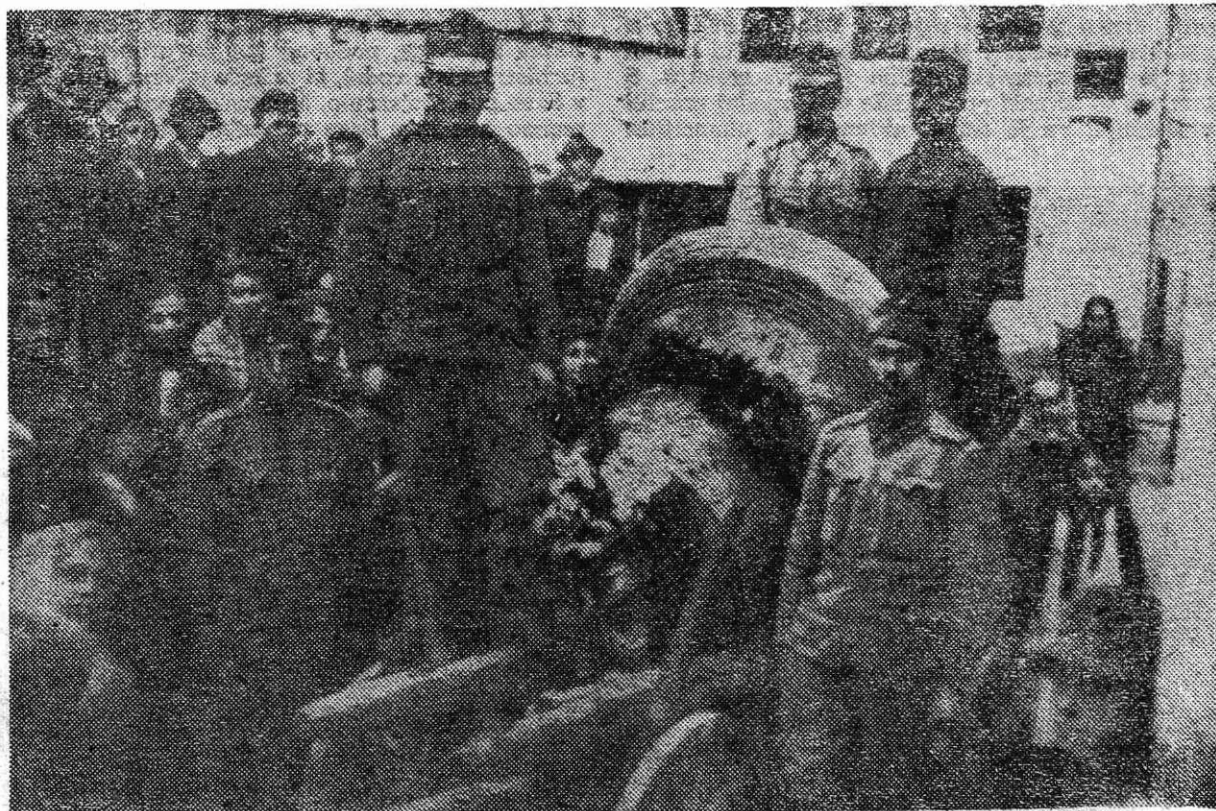
12. septembra 1943 je poseben oddelek SS pod vodstvom Skorzenyja osvobodil na Gran Sassu konfiniranega Mussolinija. Akcija je bila izvedena na pobudo Hitlerja.

13. septembra 1936 je bila osnovana v Nemčiji zloglasna nacistična organizacija »Lebensborn«, katere naloga je bila načrtno odtujevati in prevzajati raso ustrezne otroke iz zasedenih ozemelj. Ta organizacija je odigrala tudi za slovenske otroke kaj žalostno vlogo, saj so znani številni primeri otrok naših prvoborcev in ustreljenih talcev, ki so šli skozi taborišča te ustanove v Nemčiji.

14. septembra 1944 je vrhovni komandant NOV in POJ maršal Jugoslavije Josip Broz Tito izdal ukaz o podeljevanju »Spomenice 1941« vojaškim in političnim voditeljem, ki so vstopili v NOV 1941. leta in so ostali v njej neprekinjeno do objave ukaza.

16. septembra 1923 je telovadni odsek javniške Svobode izvedel na Čebularjevem vrtu na Javorniku svoj prvi javni telovadni nastop, ki je prav lepo uspel.

16. septembra 1943 je vrhovni plenum OF kot najvišji predstavnik ljudske oblasti slovenskega naroda izdal razglas o priključitvi Slovenskega Primorja k svobodni Sloveniji v okviru svobodne in demokratične Jugoslavije.

Na sliki vidimo cerkveni zvon naložen na voz, okoli katerega stoje avstroogrski vojaki in precejšnje število civilistov. Zanima nas, kje in kdaj je bil ta posnetek narejen. Lastnik slike nam je sporočil le to, da je ta zvon snet iz jeseniške cerkve v času prve svetovne vojne, ko so dragoceno bakreno litino uporabljali za vlivanje topov in v ta namen pobrali precej zvonov. Bralce prosimo, če jim je kaj znanega v zvezi s to sliko, naj nam sporoče, kdaj je bil ta posnetek narejen, pri kateri hiši (predvidevamo, da je hiša v ozadju znana Cuznarjeva pred cerkvijo) in eventualna imena civilistov, če že ne vojakov, ki so na sliki, v kolikor bo seveda kdo koga spoznal.

17. septembra 1887 so Jesenice dobile še trirazredno ljudsko šolo, vse do tega pa je delovala na Jesenicah le dvorazrednica z nedeljsko in ponavljalno šolo.

17. septembra 1933 je bila svečana otvoritev novo zgrajenega športnega igrišča DKD Enakost Podmežakljo. Ob tej priliki so izvedli nogometni turnir in lahkoatletsko tekmovanje.

17. septembra 1849 je pripeljal na železniško postajo v Ljubljani prvi vlak iz Celja. Ta dan beležimo kot rojstni dan slovenskih železnic. To je bila za Kranjsko deželo velika pridobitev, saj so do tega dne prevažali vse tovore in blago s konjsko vprego.

18. septembra 1579 je bilo po protokolu višjega rudarskega sodišča za Gorenjsko ugotovljeno, da je v tem času ratovalo na Gorenjskem 18 fužin. Od teh so bile fužine na Savi s proizvodnjo 3000 centov (dunajskih) največje.

19. septembra 1789 je Valentin Ruard izročil svojemu sinu Leopoldu v upravljanje lepo urejene fužine na Savi in ostalo posest.

21. septembra 1598 je Orfej Bucelleni kupil fužino v Radovni in jo priključil javorniškim obratom. Za fužine je odštél 500 furintov.

22. septembra 1943 so nemške in kvistinske čete pričele znano septembrsko ofenzivo proti osvobojenemu ozemlju v osrednjem delu Slovenskega Primorja.

22. in 23. septembra 1934 je gasilska četa KID na Jesenicah ob priliki svečanega razvitja prapora in nabave motornih brizgaln imela svoj praznik. Na predvečer 22. 9. je bila organizirana okoli Jesenic svečana baklada.

24. septembra 1943 so nemška letala bombardirala mesto Ajdovščino kot sedež takratnega svobodnega ozemlja v Slovenskem Primorju.

26. septembra 1941 je bila od strani predstavnikov vrhovnega štaba NOV Slovenije podeljena prva partizanska zastava Radomeljski četi.

27. septembra 1927 so Jesenice dobile prvo kino dvorano. Tega dne je bila namreč otvoritev znane »Kina Radia« poleg delavskega doma. Zasluge za prvi kino na Jesenicah grejo predvsem tovarišu Sablatniku kot pionirju filmske dejavnosti na Jesenicah sploh.

30. septembra 1906 je bila otvorjena železniška proga Beljak—Jesenice. Ob prihodu prvega vlaka je bila na jeseniški železniški postaji velika manifestacija, katere so se udeležili najvišji predstavniki takratne Avstro-ogrske in deželne vlade.

Ob 30 - letnici smrti P. Stražišarja in S. Bokala Novice iz radov- ljiške občine

Letošnje leto se spominja mo številnih obletnic in tragičnih dogodkov iz NOB. Med mnogimi padlimi borci pred 30 leti sta bila tudi komandant gorenjskega odreda — Polde Stražišar in politični komisar Prešernove čete Stane Bokal.

V počastitev njunega spomina sta KO ZB NOV Plavž in Sava-Jesenice sklenila po-
častiti njun spomin na me-
stih, kjer sta padla. Skupina
nekdanjih borcev, interniran-
cev in aktivistov, se je v so-
boto, 3. septembra, s Kompa-
sovim avtobusom odpeljala
na Pokljuko, do izhodišča za
Lipanco.

Po manj kot dveurni hoji

se je skupina ustavila ob pr-
vem spominskem obeležju,
posvečenem Stanetu Bokalu
in na katerem je vklesano
ime še drugega jeseniškega
borca Franca Kravsca ter
borcev Janka Jakopiča in
Alojza Knafliča. Po krajšem
navozu predsednice KO ZB
NOV Plavž Vere Jelincičeve,
v katerem je orisala revolu-
cionarno pot Staneta Bokala
in potek tragičnega dogodka
pod Lipanjski vrhom, so po-
ložili venec.

Skupina udeležencev KO
ZB NOV Sava je nadaljevala
pot proti Jezercem, slabo vre-
me pa je skupini iz Plavža
preprečilo dostop na vrh Li-
panjskega vrha in ogled skal-

natih pečin in police, od ko-
der sta tragično zdrsnila v
osemsto metrov globok pre-
pad ranjeni Stane Bokal in
onemogli France Kravs. Vr-
nili so se nazaj na Lipanjsko
planino. Skupino je vodil to-
variš Vinko Repe, edini pre-
živeli borec iz petčlanske
skupine, ki se je pred pre-
močnim sovražnikom z zad-
njim upanjem zatekla v pe-
čine. V koči na Lipanjski pla-
nini je udeležencem osvežil
spomin na dogodke leta 1942.

Medtem pa je tudi že dru-
ga skupina, v kateri sta bili
tudi sestri padlega Poldeta
Stražišarja Ančka in Malka,
dosegla svoj cilj. Ob obelež-
ju, kjer je pred 30 leti padel
znani predvojni revolucionar
in prvoborec Polde Stražišar,
so imeli skromno koinemora-
cijo in položili venec. Kratek
nagovor pa je imela predse-
dnica KO ZB NOV Sava Alma
Varl. Vračali so se proti Go-
reljku, kjer je 15. decembra
1943 III. bataljon Prešernove
brigade doživel znano trage-
dijo.

Združeni skupini ob ostan-
kih požganega nekdanjega
Lovčevega hotela, katerega te-
melji so predelani v spomin-
sko obeležje, sta z zanima-
njem poslušali pripovedova-
nje tov. Milčeta o spopadu
Nemcev s Prešernovci, v ka-
terem je izgubilo življenje 79
naših borcev. Le-ti počivajo v
le malo oddaljenem grobišču
ob katerem stoji tudi prime-
ren spomenik. Zelo impozan-
ten pa je spomenik, ki ga je
izdelal Tone Svetina na kraju
samega pokola, ki nazorno
priča o ogromni premoči oku-
patorjevih nad partizanskimi
enotami.

V.J.

Kot smo že poročali, so ob novem šolskem letu svečano
odprli novi osnovni šoli v Radovljici in na Bledu. Ob udeležbi
številnih občanov in gostov iz drugih občin in republiških
predstavnikov skupščine, temeljne izobraževalne skupnosti,
sekretariata za prosveto in kulturo, je radovljiško šolo odprl
podpredsednik IS SRS dr. France Hočvar, blejsko za pred-
sednik občinske skupščine Stanko Kajdiž. Radovljiška šola
bo imela 27 učilnic, 14 kabinetov, dvorano za prireditve, knjiž-
nico, kuhinjo in druge prostore za sodoben pouk in življenje
učencev in učiteljev. Šola na Bledu pa ima 22 učilnic, 10 kabi-
netov in ostale sodobne prostore, podobno kot radovljiška
šola. Telovadnici in bazena bodo zgradili v naslednji fazi.

• • •
Solidarnostna akcija za pomoč Pomurju, za katero se po-
sebno zavzemajo sindikati, se v radovljiški občini zelo ugod-
no razvija. Sklep o 2 % prispevku od mesečnih osebnih do-
hodkov so sprejeli tudi Veriga iz Lesc, Plamen iz Kroke,
Ključavničarstvo Radovljica, radovljiška enota Ljubljanske
banke pa je že nakazala 1.128 din.

• • •
Na 15. seji občinskega odbora sindikata delavcev industrije
in rudarstva, v torek 5. septembra, so imeli na dnevnem redu
razpravo o poteku akcije za stabilizacijo na pobudo Plamena
iz Kroke, o predlogih za delegate in priprave za 8. kongres
Zveze sindikatov Slovenije ter o akciji za pomoč poplavljen-
cem v Pomurju.

• • •
V torek je zasedal komite občinske konference ZK, ki je
ocenil delo komunistov in organizacij ZK v pripravah na
IV. konferenco in VII. kongres ZK Slovenije. Govorili so
predvsem o aktivnosti komunistov v družbenih organizacijah
in krajevnih skupnostih pri uresničevanju sklepov 21. seje
predsedstva ZKJ in 3. konference ZKS. Na seji so sprejeli
tudi predlog o dopolnitvi proračuna občinske konference ZK
Radovljica za 1972. leto.

• • •
Radovljiška enota Ljubljanske banke je v sredo 6. sep-
tembra sklicala prvi zbor varčevalcev te poslovne enote z
namenom, da bi najprizadevnejše dolgoletne varčevalce sezna-
nili z novimi oblikami poslovanja s hranilnimi vlogami, deviz-
nimi in tekočimi računi ter o možnostih za sodobnejše poslo-
vanje banke v stikih z občani.

• • •
SGP Gorenje iz Radovljice praznuje te dni 25-letnico ob-
stoja. Osrednja slovenost, na kateri bodo zbrani vsi sedanji
in bivši delavci tega podjetja in vabljeni gostje, bo v zadru-
žnem domu na Lancovem jutri dopoldne. Ob tej priložnosti
bodo podelili praktična darila in priznanja delavcem za nji-
hovo dolgoletno delo v tem podjetju.

• • •
Turistična sezona gre nezadržano h koncu. To povzroča
izredno muhasto vreme, ki je tudi najvztrajnejše ljubitelje
naših krajev razredčilo na najmanjše število za ta čas. Na
Bledu je bilo v začetku tedna le še 1800, večina hotelskih go-
stov, v Bohinju 750, od teh 600 v hotelih, v Radovljici pa 26
v privatnih sobah in okoli 60 v hotelih.

• • •
Cestno podjetje iz Kranja je te dni začelo asfaltirati cesto
iz Boh. Bistrice, preko Jelovice v dolžini 7 km. S tem bo
omogočen lažji in hitrejši prevoz lesa in cestni promet za
tiste avtomobiliste, ki se odločijo za krajšo pot preko Sorice.

• • •
Iz pisarne računovodstva veletrgovine Špecerija Bled so
tatovi prejšnji teden ponoči ukradli 150 kg težko železno bla-
gajno, v kateri je bilo za 13.396 din deviz, 4000 din in večje
število bencinskih bonov. Sled za drznimi kriminalci, baje so
štirje, ki so govorili italijansko in hrvaško, so našli blizu
Škofje Loke, kjer so blagajno razbili in z denarjem pobegnili
v neznano.

• • •
V izpraznjeno staro šolo na Bledu se je vselil gostinski
šolski center. Do 11. septembra, ko se začne redni pouk, bodo
prostore adaptirali in prilagodili potrebam višjestopenjskega
šolanja gostinskih kadrov. Poleg lastnih sredstev za adapta-
cijo, bo republiška izobraževalna skupnost prispevala milijon
dinarjev.

• • •
Z dvema letali aero-taxi službe ALC v Lescah so letos pre-
peljali nad 3500 turistov, kar je precej več kot lani. Do konca
leta bodo presegli lanskoletno število potnikov najmanj za
15 odstotkov.

• • •
Do 1. septembra se je na razne večerne šole, ki jih letos
organizira Delavska univerza Radovljica, vpisalo 210 slušate-
ljev. Za jezikovne in strojepisne tečaje vpisujejo do konca
meseca, ker se pouk prične šele oktobra.

• • •
Na nedeljski tekmi gorenjske rokometne lige v Radovljici,
so domači rokometarji premagali ekipo Križe B z rezultatom
24:11.

25-letnica priključitve Slovenskega Primorja k SFRJ

Praznovanje bo 17. septembra dopoldne v Cerknem
— središču področnega delovanja IX. korpusa NOV in
bo združeno z odprtjem nove osnovne šole v Cerknem.

Vabimo vse borce, aktiviste in ostale pripadnike
NOB ter mladino, da se udeležijo te proslave.

Organiziran bo prevoz z avtobusom. Odhod bo ob
7. uri z Jesenic. Cena prevozu je 30 din. Prijave spreje-
mata občinska konferenca SZDL in občinski odbor
ZZB NOV do 14. septembra.

Jutri spominska komemoracija na Jelovici

Ob 30-letnici smrti narodnega heroja Joža Gregorči-
ča-Gorenjca in njegovih soborcev, bo jutri, 9. septem-
bra, spominska svečanost ob 8.30 ob njihovi grobnici
v Radovljici, ob 10. uri pa na Lipniški planini na Jelo-
vici. V kulturnem programu bo sodeloval srednješolski
mladinski zbor Blaž Arnič — gimnazija Jesenice in
recitatorji. Spominski govor na Lipniški planini bo
imel Gregorčičev soborec rezervni polkovnik JLA Janez
Lušina.

Skupni odhod avtobusov s šolsko mladino bo z Jese-
nic ob 8. uri zjutraj izpred gimnazije. Udeležence z
osebnimi avtomobili obveščamo, da je cesta na Jelovico
zelo dobro oskrbovana in da z osebnimi avtomobili
lahko pridejo do Lipniške planine.

Oddolžili so se spominu žrtvam fašizma

V nedeljo in ponedeljek so
se ob krajevnem prazniku
spomnili petih talcev, ki so
bili 4. septembra 1941 ustrel-
jeni na Koroški Beli. V ne-
deljo, 3. septembra, se je
skupina občanov iz Javornika
in Koroške Bele udeležila iz-
leta na Golico, kjer je bilo

tudi srečanje s planinci iz
zamejstva. Istega dne je bilo
na Pristavi tudi šahovsko sre-
čanje z graničarji, ki ga je
organizirala šahovska sekcija
javorniške Svobode. V pone-
deljek zvečer pa je dramski
odsek javorniške Svobode or-
ganiziral proslavo. Program

so izvajali recitatorji javor-
niške Svobode, pesnik Miha
Klinar in ženski pevski zbor
Jesenice pod vodstvom prof.
Milka Škoberneta. Pesnik Mi-
ha Klinar je na proslavi re-
citiral doslej še neobjavljeno
pesem Ludviku Stražišarju in
tovarišem, ki so bili ustrel-
jeni na Koroški Beli.

O pomenu krajevnega praz-
nika je na proslavi spregovo-
ril predsednik krajevnega od-
bora Zveze borcev NOV Fran-
ce Treven, ki je znova obudil
spomin na ljudi, ki so že v
prvih mesecih okupacije žrt-
vovali svoja življenja za na-
šo svobodo. Sledil je kratek
kulturni program.

Prebrali so tudi nekaj li-
terarnih del Viktorja Grego-
rača, pesnika in slikarja iz
Javornika, ki je bil v skupini
skojevcev ustreljen 21. janua-
rja 1942 v Dragi pri Begu-
njah.

Zal proslava ni bila zadovo-
ljivo obiskana. Zelo slab
obisk, komaj 50 navzočih,
znova opozarja, da bo treba
to vprašanje na Javorniku v
prihodnje reševati bolj orga-
nizirano in s sodelovanjem
vseh društev ter organizacij
in osnovne šole na Koroški
Beli.

Vabimo vas na

ZZBOR MLADINE IN PLANINCEV SLOVENIJE

- ob 50-letnici tragične smrti sekretarja CK SKOJ
Dragoljuba Milovanovića
 - 30-letnici ustanovitve gorenjskega odreda
 - IV. tradicionalnem dnevu slovenskih planincev
- Zbor bo v Završnici nad Zirovnico v nedeljo,
10. septembra 1972.

Program:

- 9.30 odkritje spominske plošče na mestu nesreče Dra-
gljuba Milovanovića
- 10.30 prihod pohodnikov in ostalih udeležencev na zbor-
ni prostor
- 11.00 začetek demonstracije reševanja iz stene v orga-
nizaciji gorske reševalne službe pri Planinski
zvezi Slovenije
- 12.00 začetek osrednje proslave
- 14.00 zabavni program s plesom

Lokalni avtobusi z Jesenic do Most bodo vozili od 9.
do 12. ure vsakih 30 minut, od 13. do 15. ure vsako uro,
od 15. do 17. ure vsake pol ure in od 17. do 20. ure
vsako uro.

Zveza mladine Slovenije
Občinska konferenca Jesenice
in republiška konferenca
Planinska zveza Slovenije
ZZB NOV Jesenice

V mednarodnem letu knjige – pet zvezkov Čufarjeve knjižice

V oktobru bo preteklo dve leti, odkar pri delavsko prosvetnem društvu Svoboda Tone Čufar Jesenice, deluje istoimenski kulturno umetniški klub. Le-ta združuje že znane književnike, kakor tudi mlade, začetne ustvarjalce, slikarje, glasbenike in druge kulturne delavce od Ljubljane do Celovca. Vseh sodelavcev kluba je že prek 50, v klub pa se je kolektivno tudi priključil literarni krožek jeseniške gimnazije. Čeprav smo o klubu že večkrat pisali, je prav da zaradi njegove vloge, ki jo opravlja tako v občinskem, kakor širšem družbenem prostoru osvežimo njegovo delo in predstavimo njegove nadaljnje delovne zamisli.

Klub je doslej izdal devet števk LISTOV, literarno umetniške priloge Železarja, ki jo financira železarna Jesenice. Lansko leto je klub izdal kratko povest Toneta Čufarja, ki jo je uredil in napisal življenjepis književnik Cvetko Zagorski, ilustriral pa akademski slikar Jaka Torkar. Letos pa je že izšel izbor otroških pesni Slavka Savinška, ob njegovi 30-letnici smrti, pod naslovom Poredni smeh. Pesmi je izbral in uredil ter napisal Savinškov življenjepis književnik Črtomir Sinkovec. Posebnost te zbirke je, da so pri ilustracijah kolektivno sodelovali učenci jeseniške posebne šole po ideji in pod vodstvom svojega pedagoga, akademskega slikarja Romana Savinška. Trenutno pa je v tisku knjižica oziroma tretji zvezek male Čufarjeve knjižice – literarno-likovna zapuščina Viktorja Gregorčiča z Javornika, ki je padel pred 30 leti kot talec v Begunjah. Gradivo je zbral in napisal obsežen uvod literarni zgodovinar profesor Emil Cesar. V tem času so imeli več klubskih večerov in nekaj srečanj s pisatelji, pesniki in kulturnimi delavci slovenskega porekla z avstrijske Koroške.

S tem pa letošnja klubova založniška dejavnost še ni zaključena. Za tisk je že pripravljena zbirka pesmi slovenskega pesnika Andreja Kokota iz Celovca. Pesmi je izbral in napisal uvodno be-

sedo profesor Valentin Cundrič, zbirko pa je likovno opremil akademski slikar Jaka Torkar. Zbirki svojih pesmi za tisk pa pripravljata oziroma imata že pripravljeni tudi pesnika Valentin Cundrič in Miha Klinar. Letos pa bosta izšli še dve številki Listov od katerih je ena še v finančnem načrtu Železarne, drugo pa bo klub financiral iz svojih sredstev.

Kulturno umetniški klub je letos za svojo obsežno založniško dejavnost prejel od republiške kulturne skupnosti 15.000,00 din in ravno toliko od občinske kulturne skupnosti. S tem sta obe interesni samoupravni skupnosti omogočili, da bo letošnji založniški prispevek kulturno umetniškega kluba Tone Čufar k mednarodnem letu knjige izredno pomemben. Nedvomno pa bo tudi pomemben prispevek k jeseniški kulturi in k slovenski književnosti.

Na nedavnem sestanku odbora kluba, ki ga sestavljajo ugledni književniki in kulturno prosvetni delavci, pa so govorili še o ostali dejavnosti kluba v tem letu in o založniški dejavnosti za naslednja leta. V septembru bo klub s svojimi literatimi gost svojih kolegov na avstrijskem koroškem, skupaj z njimi pa bo nastopil tudi ženski zbor Jesenice. V mesecu oktobru pa bodo koroški književniki in kulturni delavci vrnili obisk na Jesenice. V novembru bodo imeli na Jesenicah lite-

rarno-glasbeni večer v spomin na 30-letnico smrti treh jeseniških literatov: Toneta Čufarja, Slavka Savinška in Viktorja Gregorčiča, ki so vsi v istem letu padli pod okupatorjevimi streli. Razen tega pa bodo sodelovali na proslavi 100-letnice društva slovenskih književnikov 16. septembra v Vrbi in na odkritju spominske plošče Tonetu Čufarju v Sentvidu pri Ljubljani, kjer je pred 30 leti padel pod nemškimi rafali.

V naslednjih letih v svoj založniški program uvrščajo antologijo slovenskih pisateljev in pesnikov z avstrijske koroške, antologijo mladih pesnikov združenih v klubu, ponatise kratkih in manj znanih proznih del F. S. Finžgarja na Janeza Jalna, krajšo prozo književnika Miha Klinarja, izbor črtic in pesniško zbirko socialne poezije Cvetka Zagorskega, zbirko partizanske poezije Črtomirja Sinkovca in umetniško mapo grafike akademskega slikarja Jaka Torkarja. S tem okvirnim programom še ni določen vrstni red, niti še ni zaključen izbor za založniško dejavnost do leta 1975. O tem bodo letos še enkrat razpravljali in izdelali svoj dokončen založniški program. Seveda pa računajo, da bodo tudi v naslednjih letih vsako leto izdali po pet števk kulturno umetniške priloge Železarja – LISTI.

Na seji odbora so se zelo konkretno in kritično pogovarjali o vsebinskem konceptu Listov ter sploh o vsebini pisanja, ki je predvsem kar se poezije mladih tiče, preveč pesimistično in črnogledno. Zelo jasno so ponovno opredelili idejno-politični koncept delovanja kluba, ki mora služiti socialističnemu humanizmu in etiki ter naprednim razvojnim ciljem naše družbe. Ravno zato mora biti tudi vsebina pisanja usmerjena k uresničevanju teh nalog in ciljev in ne sama sebi namen. Pri vsem svojem delu pa bodo predvsem zasledovali kakovost. Ta vprašanja bodo obravnavali tudi na svojih klubskih sestankih, ki jih imajo vsak prvi petek v mesecu in na katere vabijo vse, ki jim je delo kluba blizu in ki želijo kakorkoli sodelovati.

Nedvomno ima pri razvoju kluba, poleg zavzetih in vztrajnih članov, zelo pomemben delež jeseniška železarna, ki s financiranjem kulturno-umetniške priloge Železarja LISTI, okrog katere se člani zbirajo, omogoča že znanim književnikom, kakor tudi začetnikom in drugim umetnikom, da se s svojimi deli predstavijo javnosti. S pomočjo občinske in republiške kulturne skupnosti pa bo ta dejavnost na Jesenicah lahko prerasla v zelo pomemben kulturno-umetniški dejavnik Slovenije. Saj ima dejavnost kluba že danes izreden vzgojno-estetski in kulturni pomen, pravi pomen pa bomo najbrž zaznali šele z leti.

Zaskrbljena mati

PULJ 1972

Dnevnik festivalskega dogajanja

(Nadaljevanje)

Ponedeljek, 31. julija: festival se počasi, a zanesljivo bliža koncu. Napetost raste, temperatura v domu JLA se na tiskovnih konferencah dviga in ozračje je skrajno napeto. No, pa pustimo to in si oglejmo današnji spored: najprej smo se predstavili Slovenci z *Mrtvo ladjo* v režiji Rajka Ramfla, ki pa je bila le v informativni sekciji, pa še tam pozdravljena le z vljudnostnim aplavzom. Film ste verjetno videli na naši televiziji in ste si o njem ustvarili lastno mnenje, zato vam svojega niti ne bom poskušal vsiliti. Za tem nas je pozdravil (kot že ničlikokrat) vojni film *Zvezde so oči borcev* režiserja Torija Jankovića (Krvava bajka). Film se od Krvave bajke razlikuje po tem, da je dogajanje preneseno v vas v okolici Kragujevca, v katerem stari »Solunci« priporočujejo otrokom: ko umre borec, se rodi zvezda. Ko izgine vsa četa, nastane ozvezdje. Nek stari govori te besede, v katerih je jedro filma. Otrokom je bila legenda všeč in tudi sami hočejo postati zvezde: Učitelja Radeta ujamejo Nemci, ker sumijo, da je komunist. Pogoji za njegovo izpustitev so podpisi vaščanov, toda ti nočejo podpisati, ker se boje represalij. V zadnjem trenutku se podpišejo vsi otroci, ki jih je Rade učil in izpustijo ga. V vasi zavlada panika. Matere se boje za svoje otroke, ki še naprej sanjajo, da bodo postali zvezde. Tedaj pridejo Nemci po podpisnike, toda namesto otrok se javijo stari »Solunci« in gredo v smrt. Po mojem mnenju je to najboljši vojni film, prikazan letos, saj ga odlikuje izredna zgodba, prežeta s čustvi in junaštvom, in pa izredna Mira Stupica, ki je ustvarila, takoj za Božico Frajt, najboljšo žensko vlogo.

Arena: Obetal se je zanimiv večer. In res: videli smo najbolje sprejet film vseh časov – Volk samotar režiserja Obrada Gluščevića. Film odlikujeta predvsem izredna toplina in vera v človekovo dobroto, ki morda le še ni popolnoma izginila. Vse to nam film prikaže skozi prikupno zgodbo o nemškem psu Hundu, ki je bil med vojno strah in trepet vseh ljudi v okolici, po vojni pa se je preživljal s krajo ovac. Nekoč se je ujel v past, rešil ga je nek deček in od tedaj dalje sta postala s psom velika prijatelja. Nekoč je Hund rešil dečka pred volkovi, deček mu je to vrnil in ga rešil pred lovci, vendar je bil pri tem obstreljen. Na koncu sta se deček in Hund le našla in Hund je smel ostati na njegovi kmetiji. Kot sem že rekel, je ob koncu filma zadonel huronski aplavz, ki je verjetno trajal več kot pet minut. Tudi kritiki so film lepo pozdravili in mu prisodili Srebrno areno.

(Nadaljevanje prihodnjic)

Nova samostojna razstava slikarja Toneta Tomazina

Jutri, v soboto, 9. septembra, bodo ob 18. uri v mali dvorani Delavskega doma na Jesenicah odprli letos že drugo samostojno slikarsko razstavo slikarja Toneta TOMAZINA (v maju je samostojno razstavljal v Kranju). Razstavo bodo odprli s kratkim koncertom 'moškega pevskega zbora JEKLAR, pod vodstvom zborovodje Poldeta Ulage.

TONET TOMAZIN je rojen leta 1920 na Jesenicah, kjer je tudi zaposlen v Železarni kot uslužbenec. Je eden izmed devetih članov, ki so februarja 1946 na Jesenicah ustanovili likovno sekcijo DOLIK – domači likovniki, ki danes deluje v okviru DPD Svoboda Tone Čufar.

Tomazin sodi med najbolj ustvarjalne in produktivne slikarje jeseniškega DOLIKA. S slikarstvom se ukvarja že od otroških let dalje, svojo kakovostno pot pa je začel v okviru DOLIK in je z vztrajnostjo, večnim iskanjem in strokovnim izpopolnjevanjem dosegel visoko kakovostno ra-

ven. Predvsem se odlikuje z gorskimi pejzaži, ki mu je kot nekdanjemu gorniku zelo blizu, v zadnjem času pa se nam vedno pogostejše predstavljajo kot odlični slikar krajine, ki z izrednim poslušom s čopičem beleži naravne in etnografske spomenike in lepote Gorenjske.

Med Dolikovci je Tomazinovo ime najbolj zapaženo in slikarsko tudi najbolj znano. Doslej je sodeloval že v treh slikarskih kolonijah in sicer leta 1971 in 1972 v Novem mestu in letos v Groharjevi koloniji v Škofji Loki.

Sam ali skupaj z ostalimi člani DOLIK je veliko razstavljal doma in v tujini: Jesenice, Radovljica, Kropa, Gorje, Bled, Kranjska gora, Kranj, Tržič, Ljubljana, Celje, Maribor, Ravne na Koroškem, Store, Šoštanj, Novo mesto, Brestanica, Beograd, Beljak, Trbiž in Čedad.

Razstava bo odprta vsak dan od 9. do 12. in od 16. do 19.30 do vključno 20. septembra.

Kam s predšolskimi otroki?

Ta skrb teži mnogo staršev, ki nimajo nikogar, ki bi jim varoval otroka, medtem, ko so sami v službi. Vzgojno varstvene ustanove so prenatrpane, da morajo kljub najboljši volji vodilnega in vzgojiteljskega kadra, odklanjati otroke. Vrtec Julke Pibernik, je moral letos odkloniti kar 80 otrok. Zamislimo se! Iz otrok, ki so v nežni dobi brez varnega zavetja, se lahko razvijejo iztirjenci, postopaci, ki bodo vznemirjali ali celo ogrožali tudi tiste, ki morda zdaj ne čutijo, kako pereče je stanje, ali pa so morda užaljeni, ker tudi za njihove otroke ni bilo poskrbljeno.

Sama sem v stiski, saj so odklonili tudi moja dva otroka. Ko govorim z enako prizadetimi starši, čutim užaljenost, jezo, ogorčenost. Kar nerodno bi mi skoraj bilo, če bi bila sama bolj srečna od drugih. Kaj bi storila, če bi jaz odločala o tem, koga bodo sprejeli? Ne bi bila rada na tem mestu, priznam.

Vsa jeza ogorčenih staršev bi se zgrnila name? Vprašujem vas, bi bila ta jeza upravičena? Vsiljuje se mi misel, da moramo iskati rešitev drugje. Gre za denar! Kako priti do sredstev, ki so potrebna za razširitev varstvenih ustanov? Možnosti je več:

1. Mnogi bi radi podprli akcijo za SAMOPRISPEVEK.

2. Železnica je n. pr. prosila občane za POSOJILO. Več jih poznam, ki so se odzvali. Verjetno bi se našli tudi taki, ki bi dali posojilo za otroško varstveno ustanovo.

3. Celotna ideja, da bi NAMESTO VENCA NA GROB dali denar za otroško varstvo, ni naletela na gluha ušesa. Morda bi prav ta možen vir dohodkov premislili. (Nekaj podobnega je akcija za rakov institut). Rak rana družbe pa je mladi rod brez nadzorstva. Časa za razmišljanje ni več. Potrebe nas silijo, da ukrepamo.

Zaskrbljena mati

Kaj bomo gledali v kinu

Kino RADIO

9. in 10. septembra angl. barv. film HREPENENJE ZA VAMPIRJE, v režiji Jimmy Sangster, v gl. vlogi Ralph Bates, ob 17. in 19. uri.

11. in 12. septembra amer. barv. film NOMADI IZ SEVERA, v režiji Don Haldone, v gl. vlogi Jean Coutu, ob 17. in 19. uri.

13. septembra angl. barvni film HREPENENJE ZA VAMPIRJE, ob 17. in 19. uri.

14. in 15. septembra amer. film FRA DIAVOLO, v režiji Hal Roath, v gl. vlogi Stan Laurel, Oliver Hardy, ob 17. in 19. uri.

16. septembra franc. barvni film LOV NA SEFA TOLPE, v režiji Jean Jerman, v gl. vlogi Alain Delon, ob 17. in 19. uri.

Kino PLAVZ

9. in 10. septembra amer. barvni film NOMADI IZ SEVERA, ob 18. in 20. uri.

11. in 12. septembra angl. barv. film HREPENENJE ZA VAMPIRJE, ob 18. in 20. uri.

13. in 14. septembra franc. ital. barv. film KRVOLOČNO IN NEŽNO, ob 18. in 20. uri.

15. septembra amer. barvni film NOMADI IZ SEVERA, ob 18. in 20. uri.

Angleški barvni film HREPENENJE ZA VAMPIRJE v naših kinematografih

Za Pomurje tudi upokojenci

Jeseniški upokojenci so na sobotnem članskem sestanku podprli predlog, da prispevajo po svojih močeh za v poplavih prizadeto Pomurje. Takoj po sestanku so vplačali že blizu 500,00 dinarjev, z vplačili pa nadaljujejo ob

uradnih dnevih in so izgledi, da bodo dvignili to vsoto za najmanj enkrat. Po sklepu odbora bodo prispevali v omenjeni fond tudi iz društvene blagajne. Zgled jeseniških veteranov je vsekakor hvale in posnemanja vreden.

Kaj več o blagovnici Murka?

Dom društva upokojencev na Jesenicah ne razpolaga s prostori za rekreacijo, kulturo in razvedrilo. Manjka bališče ali viseče kegljišče za rekreacijo, knjižnica s televizijskim sprejemnikom za kulturno izživljanje in poseben prostor za razne družabne igre. To vrzel rešuje na nek način komisija za rekreacijo in kulturo z organiziranjem izletov, predavanj in družabnih večerov.

Minulo soboto je sledil članski sestanku drugi družabni večer s tekmovanjem Pokaži kaj znaš. Tokrat so se upokojenci pomerili o

poznavanju blagovnice Murka na Jesenicah, ki je podarila tri darila v vrednosti 100,00 dinarjev. Nagradi so bili Franc Jan, Franc Jereb in Janez Mežek, vsi z Jesenic. Z uvedbo te družabnosti delajo jeseniški upokojenci reklamo za jeseniška podjetja, le-ta pa nudijo upokojencem praktične nagrade.

Komisija za rekreacijo pri društvu upokojencev na Jesenicah pričakuje, oz. upa, da bo dom dobil primerne prostore, da se bodo upokojenci v njih lahko vsestransko športno, kulturno in zabavno izživljali.

ZAHVALA

Ob nenadni izgubi drage žene, mame, stare mame, sestre in tete

PEPCE SMOLE

se najtopleje zahvaljujemo za vsestransko pomoč in naklonjenost dr. Dražiču, dr. Mengingerju in ostalemu zdravstvenemu osebju internega oddelka jeseniške bolnice.

Prisrčna hvala družini Potočar in sosedom, kateri so nam pomagali v najtežjem času. Prav tako se zahvaljujemo vsem darovalcem cvetja in vencev, družbeno političnim organizacijam, elektrodnuemu oddelku in vsem, ki ste nam izrekli sožalje, vsem voznikom osebnih vozil in vsem, ki ste jo spremili na njeni zadnji poti.

Zahvaljujemo se tudi pevcem in godbenikom za žalostinke ter tov. Trevnu za poslovljne besede ob odprtem grobu.

Se enkrat najlepša hvala.

Žalujoci: mož Nace, sin Nace, hčerke Vida, Mila, Silva z družinami, brat Nace, sestra Francka in ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Tovarniškem odboru osnovne organizacije sindikata in sindikalnemu odboru Javornik I se najlepše zahvaljujem za denarno pomoč v času moje bolezni.

upokojenec
Daniel Furlan

ZAHVALA

Sindikalnemu odboru martinarne se iskreno zahvaljujem za brezplačno letovanje na morju.

Marjan Rus

ZAHVALA

Vsem sodelavcem v žičarni se najlepše zahvaljujem za pomoč, katero ste prispevali ob smrti pokojnega Arsov Kola z žičarne, kateri je v prometni nesreči izgubil življenje.

Hvala!

Družina Arsov

ZAHVALA

Sodelavkam iz adjustaže valjarne štekel na Javorniku se iskreno zahvaljujem za darilo, ki sem ga prejela ob upokojitvi. Na delovnih mestih jim želim še veliko uspehov.

Francka Tušar

ZAMENJAM STANOVANJE

Trosobno stanovanje na Javorniku zamenjam za dvosobnega na Plavžu, Koroški Beli ali za železniško progo. Naslov dobite na uredništvu Železarja.

Komisija za razpis pri ZPSŽ
ŽELEZARNI JESENICE

RAZPISUJE (ni reelekcija)

prosta delovna mesta v
ŽELEZARSKEM IZOBRAŽEVALNEM CENTRU
JESENICE

1. DIREKTORJA
2. PREDSTOJNIKA
tehniške metalurške in strojne šole
3. PREDSTOJNIKA
šole za metalurške delavce
4. PREDSTOJNIKA
poklicne kovinarske, metalurške in elektro šole
5. PREDSTOJNIKA
oddelka za izobraževanje odraslih
6. PRESTOJNIKA
doma učencev

Kandidati morajo izpolnjevati poleg splošnih pogojev tudi druge z zakoni predpisane pogoje, predvsem pa: pod 1. in 2.: da imajo visokošolsko izobrazbo tehnične ali pedagoške smeri in najmanj 5 let prakse v vzgojno izobraževalni dejavnosti;

pod 3., 4., 5. in 6.: da imajo višjo šolsko izobrazbo tehnične ali pedagoške smeri in najmanj 5 let prakse v vzgojno izobraževalni dejavnosti.

Glede na zahtevnost dela želimo, da so kandidati tudi moralno neoporečni, zato prosimo, da prijavi priložijo izčrpen življenjepis.

Pismene ponudbe naj kandidati v zapečatenih kuvertah pošljejo v roku 15 dni na naslov: ZPSŽ — Železarja na Jesenice, kadrovski sektor (komisija za razpis ŽIC), kjer lahko dobijo informacije.

KADROVSKI SEKTOR

NAKNADNI VPIS V POKLICNO SOLO

Ravnateljstvo poklicne šole in šole za metalurške delavce na Jesenicah obvešča učence, ki se še nameravajo vpisati v šolo, da naknadno vpisujemo učence do 20. septembra 1972. Zato s prijavi pohitite, če se boste odločili za šolanje na poklicni šoli ali na šoli za metalurške delavce.

OBVESTILO

Ravnateljstvo tehniške šole na Jesenicah obvešča učence večernih oddelkov in talilce, da bo uvodni sestanek danes, 8. septembra ob 16. uri. Začetek rednega pouka bo v ponedeljek, 11. septembra ob 15.20.

DELAVSKA UNIVERZA JESENICE

vpisuje v

- osnovno šolo 7. in 8. razred,
- administrativno šolo I. in II. letnik,
- ekonomsko srednjo šolo — I. letnik,
- tečaj nemškega jezika — začetni in nadaljevalni,
- tečaj italijanskega jezika — začetni in nadaljevalni,
- strojepisni tečaj — začetni in nadaljevalni,
- stenografski tečaj,
- gospodinjski tečaj,
- šivalno-krojni tečaj.

LEK LJUBLJANA

Tovarna farmacevtskih in kemičnih izdelkov
61000 Ljubljana, Celovška cesta 135

razglašala naslednje prosto delovno mesto:

FINANČNI KNJIGOVODJA
za hotel LEK v Kranjski gori

Pogoji:

- srednješolska izobrazba z najmanj 3-letno prakso,
 - sposobnost samostojnega vodenja knjigovodstva v hotelu,
 - poskusna doba traja 60 dni.
- Pismene ponudbe s kratkim življenjepisom naj kandidati dostavijo kadrovsko-spolšnemu sektorju podjetja najkasneje do 16. septembra 1972.

ZAHVALA

Krajevni organizaciji ZB NOV Sava in Plavž-Jesenice se iskreno zahvaljujeta tov. Mirku Ramušu, direktorju gostinskega podjetja Gorenjka za materialni prispevek k uspelemu izletu ob počastitvi 30-letnice smrti Poldeta Stražišarja in Staneta Bokala, dne 2. septembra na Pokljuki.

KO ZB Sava in Plavž-Jesenice

K O Š A R K A

Jesenice : Marles 80:94 (40:37)

V tretjem kolu jesenskega dela SKL je moška ekipa Jesenic, na igrišču Podmežakljo gostila ekipo Marlesa iz Maribora.

Pred okrog 50 gledalci so jeseniški košarkarji odlično pričeli. Povedli so z 8:0, nato pa so gostje dosegli ravnotežje, vendar so naši na odmor še vseeno odšli s tremi točkami prednosti.

Tudi drugi polčas niso slabo začeli in so svoje vodstvo obdržali še do 7. minute, ko so gostje izenačili rezultat na 52:52. Od tega trenutka dalje, pa smo na igrišču gledali samo še goste. Naši so zelo popustili, nobena akcija ali met se jim ni posrečil, medtem ko je nasprotnikom uspevalo vse, tako so svojo prednost povečali na 14 točk in jo obdržali do konca ter zmagali z rezultatom 80:94.

Jesenice : Olimpija (ženske) 41:68 (20:35)

Domačinke so v borbo z do sedaj še neporaženo in vodilno ekipo slovenske lige, vstopale brez izgledov za zmago. To se je tudi odražalo med srečanjem, ko so se naša dekleta borila za čim manjši poraz.

Ljubljankanke so že v prvih minutah srečanja izdatno povedle in vso tekmo to razliko povečevale v svojo korist. Dokaj visok poraz je realen prikaz moči na igrišču, našim dekletom pa naj bo to opomin, da le z rednimi treningi in resnim delom lahko upajo na uspehe.

Ekipa, ki je dokaj mlada in neizkušena, res ne more še

Poraz nas ne bi tako razočaral, če ne bi naši košarkarji igrali v drugem delu tako neborbeno. Zatajili so prav v tistem elementu košarkarske igre, v katerem so se v obeh prejšnjih kolih kazali.

Koše za Jesenice so dosegli: Bunderla 26, Vauhnik 14, Muharemovič 11, Smid 4, Pirih 10, Vujačić 14.

S tem porazom so si košarkarji ponovno poslabšali možnosti za svoj obstanek v ligi, seveda pa vseh upov še niso pokopali. Z izredno borbenostjo in prizadevnostjo vseh igralcev, se še vedno lahko rešijo najhujšega.

Prva priložnost za naše je že v soboto, ko igrajo v Škofji Loki z ekipo Kroja, ki je prav tako v kritični coni kot naši. Porazenec iz tega srečanja pa bo verjetno v borbi za obstanek, zaostal za ostalimi ekipami iz dna lestvice.

trenutno biti enakovreden tekmeč tako močnim ekipam, kot je v letošnjem letu ljubljanska Olimpija. Vendar pa bodo dekleta z resnim delom v naslednjih letih zopet lahko povrnili ugled ženski košarki na Jesenicah. Zato pa je potrebno mnogo resnega in prizadevnega dela.

Koše za Jesenice so dosegli: Mira Potočnik 18, Jasna Volarič 16, Alenka Vudrič 4, Irena Lah 2, Majda Papler 1. Nastopale pa so še Sonja Zorman, Nevenka Bregar, Marina Purger, Danica Uran, Eva Pavliček in Sonja Možina.

bef

Medklubsko tekmovalje v skokih v vodo

Plavalni klub Jesenice je v četrtek, 30. avgusta, organiziral medklubsko tekmovalje v skokih v vodo za memorial Keber — Hosta. Udeležili so se ga člani in pionirji plavalnih klubov Ljubljana, Ilirija in Jesenice.

REZULTATI:

Pionirji 1 m deska: 1. Uršič, Ljubljana — 179,35, 2. Ključanin, Jesenice — 178,05, 3. Forte, Ilirija — 170,75, 4. Kovačević, Jesenice — 162,20.

Pionirke 1 m deska: 1. Domjan, Jesenice — 181,85, 2. Subic, Ilirija — 162,90, 3. Grošelj, Jesenice — 161,60, 4. Sturm, Jesenice — 153,14.

Člani 3 m deska: 1. Küssel, Ilirija — 327,10, 2. Ganer, Ilirija — 323,00, 3. Grgurevič, Ljubljana — 279,73, 4. Trošt, Jesenice — 260,95.

Članice 3 m deska: 1. Dobravc, Ljubljana — 171,05, 2. Subic, Ilirija — 147,10.

B.

BALINANJE

V italijanskem mestecu Boerissu je bil v nedeljo mednarodna balinarski turnir dvojic. Na turnirju je sodelovalo 16 parov: osem iz Italije, štiri iz Ljubljanskega Litostroja in štiri iz BK Jesenice. Zmagala je dvojica iz Litostroja, druga sta bila domača igralca, tretja pa Gučanac in Dornik.

Dvojica Bazo — Cafuk se je uvrstila med prvih osem, para Uran — Domenšek in Trivič — Lastnik pa sta izpadla že v prvem kolu.

C.K.

ŽELEZARJI NA TRIGLAV

Letošnji pohod železarjev na Triglav bo v dneh 23. in 24. septembra. Udeleženci naj si potrebno kondicijo nabirajo že sedaj s peš hojo v gorsko naravo.

Podrobne informacije o pohodu bomo objavili v naslednjih številkah Železarja.

NOGOMET

Jesenice : Triglav 3:4 (2:3)

V četrtek, 31. avgusta, so se jeseniški nogometaši v prijateljski tekmi srečali z novim članom SNL Triglavom iz Kranja in tekmo izgubili z rezultatom 4:3 (3:2).

Jeseničani so bili enakovredni nasprotnik moštvu Triglava, saj se je tekma v regularnem času končala neod-

ločeno 3:3. Toda po preteku regularnega časa, je sodnik Laoko iz Kranja omogočil gostom, da so v 92 min. dosegli svoj četrti gol in tako zmagali.

Gole za naše so dosegli: Noč, Ljubojevič in Rakovič Senad.

Jesenice : Senčur 3:1 (3:1)

V okviru praznovanja 60-letnice nogometa na Jesenicah, so jeseniški nogometaši v nedeljo, 3. septembra odigrali zadnjo prijateljsko tekmo z moštvom Senčurja in zmagali z rezultatom 3:1 (3:1).

Jeseničani so odigrali eno svojih najboljših iger v okviru praznovanja 60-letnice nogometa na Jesenicah in zašluženoma premagali goste, ki jim bodo v gorenjski ligi A skupine eden najnevarnejših nasprotnikov v borbi za naslov prvaka Gorenjske.

Želimo našim nogometašem, da bi tako igrali tudi v prvenstvu katero se pričinja

v soboto, 9. septembra. Naši v prvem kolu gostujejo v Naklem, kjer se bodo srečali z istoimenskim moštvom, ki v letošnjem prvenstvu računa na visoko uvrstitev. Naši fantje bodo morali dati vsa od sebe, če želijo, da ne bodo že v prvem kolu doživeli neprijetno presenečenje.

Za moštvo Jesenic so nastopili: Ilič, Trobič, Rakovič E., Subic, (Ljušič), Kačar, Jereb, Ljubojevič (Nuždič), Hozdič, Rakovič S. (Pavlovič) in Noč.

Gole so dosegli: Jereb, Ljubojevič in Hozdič.

S.

ROKOMET

V nedeljo, 3. septembra, so se jeseniški rokometarji po kratkem premoru zopet pomerili v tekmovalju v prvi

gorenjski rokometni ligi. V prvi tekmi so se na kranjskem igrišču pomerili z ekipo Sava B.

Jesenice : Sava B 18:11

Naši so tokrat nastopili v pomlajeni postavi, saj so manjkali štiri standardni igralci, ki zaradi službe in poškodb niso mogli pomagati mlajšim. Kljub temu so igrali zelo dobro, predvsem v obrambi, v napadu pa so večkrat grešili z netočnimi podajami in slabo merjenimi strelji. Po rezultatu 4:4 so se zbrali tudi v napadu in prvi polčas zaključili z rezultatom 5:9, v svojo korist.

Tudi v drugem polčasu naši igralci niso dovolili presenečenja. Nasprotniku so večkrat prestregli podano žogo in nato s hitrimi protinapadi dosegli nekaj zaporednih golov. Z borbeno igro v napadu in obrambi so jeseniški igralci tako premagali domačine z rezultatom 18:11. Zmaga bi bila lahko še izdatnejša, če ne bi kranjski sodnik Udir sodil tako slabo in puščal prednost vedno v nepravem trenutku.

Pri Jeseničanih lahko po-

hvalimo skoraj vse igralce, posebno pa še vratarja Krmelja, ki je po odsluženem vojaškem roku zopet stopil v gol in se že v prvi tekmi izkazal s solidnimi ubranjenimi strelji.

Za Jeseničane so nastopili: KRMELJ, MAUCEC, REBOLJ 1, PAVLIČ 8, PRESEREN 7, ROZMAN 4, STURM in SPORAR.

Za ekipo Sava B so bili uspešni: SEMRL 5, KRAMAR 1, PISLJAR 2, NOGRASEK 1 in KAJTEZOVIČ 2.

V prvi tekmi gorenjske rokometne lige pa so Kranjskogorci doma izgubili tekmo s TRŽIČEM B z rezultatom 20:19. Igrali so dobro vendar z igralcem manj in pomlajeno ekipo niso uspeli zmagati.

Jeseniški igralci v nedeljo gostujejo na turnirju v Ljubljani, drugo prvenstveno tekmo v gorenjski rokometni ligi pa bodo zato odigrali med tednom.

R.Z.

Razvoj košarke v Jugoslaviji in Sloveniji

(Nadaljevanje)

KJE SO ZACETNIKI KOŠARKE ČRPALI SVOJE ZNANJE?

V prvih dneh košarke pri nas so bili igralci učenci in učitelji. Svoje znanje so črpali pri francoskih in čeških inštruktorjih. Študentje, ki so študirali v tujini, so se tam učili košarkarskih veščin po prihodu v domovino pa so košarko propagirali in učili med mladimi.

Prav gotovo je imela francoska šola največji vpliv na razvoj košarke pri nas. Leta 1948 je bil v Zagrebu tečaj, ki ga je vodil francoski trener. Tega tečaja se je udeležil, takrat eden izmed najboljših slovenskih košarkarjev, Stane Fugina.

Vendar pa je temperament jugoslovanskih košarkarjev hitro zavrgel francosko šolo in v košarko vnesel nove značilnosti: bliskovite akcije, hitre proti napade in atraktivno ter improvizirano igro. Razen tega pa je napredovala

tudi tehnika igralcev (vodenje, meti na koš).

Z vključitvijo teh elementov, s pravilnim delom naše košarkarske organizacije, ter s požrtvovalnostjo začetnikov košarke, je ta šport na predolga tako bliskovito, da smo Jugoslavlani postali velisila v tej športni panogi. Košarka je postala pravi ljudski šport. Dobila je mnogo privrženec.

Naša reprezentanca je ostala jala mnoge trofeje. Vitrine košarkarske zveze v Beogradu so polne. Kako smo Jugoslavlani osvojili košarko za svoj šport pa priča tudi navdušenje leta 1970, ko je kapetan naše reprezentance Ivo Danev prejel v roke pokal za osvojen svetovno prvenstvo. Takrat je Jugoslavija slavila, mlado in staro je takrat govorilo samo o košarki.

V času, ko objavljamo pa se naši »zlati dečki«, kot po pularno imenujemo, člane naše državne reprezentance, borijo še za eno veliko odličje. Borijo se za naslov olimpijskih zmagovalcev. In ni

pretirana trditev, da ni Jugoslavlana, ki ne bo držal pesti, ko bo gledal srečanja naše reprezentance na olimpijskem turnirju v Münchnu.

RAZVOJ JESENISKE KOŠARKE

Verjetno ni Jeseničana, ki ne pozna profesorja Šmitka — predavatelja telesne vzgoje na jeseniški gimnaziji. Ta požrtvovalni športni delavec, ima za razvoj jeseniškega športa izredno veliko zaslug. Čeprav je njegov šport odbojka, pa je profesor Šmitk, poleti 1954 dal pobudo za ustanovitev košarkarske sekcije. Prvega oktobra 1954 je Franci Benedičič, ki je bil igralec in trener, podpisal ustanovno listino košarkarskega kluba. Prvi predsednik kluba je postal znani jeseniški gornik Uroš Župančič, trener oziroma tehnični vodja pa že omenjeni Franci Benedičič. Jeseniška mladina je kmalu pokazala veselje za to športno panogo.

(Se nadaljuje)